

Susiec

Informator turystyczny

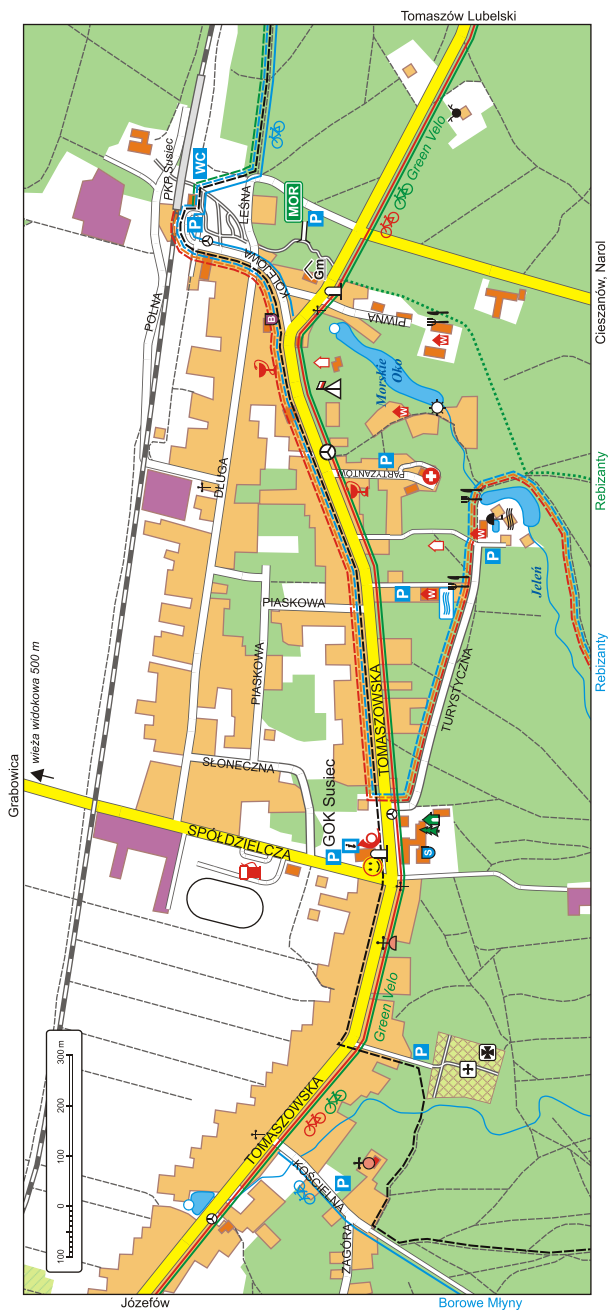
Trasy rowerowe • Noclegi • Mapa gminy

**WYDAWNICTWO TURYSTYCZNE
PAWEŁ WŁAD**

RZESZÓW 2026

Susiec – plan miejscowości

Gmina Susiec

należy do najchętniej odwiedzanych miejsc na Roztoczu.

Okolica ta charakteryzuje się niezwykle urodą krajobrazów.

To tutaj znajdują się słynne „szumy” – małe wodospady, które w 2016 r. zostały laureatem plebiscytu organizowanego przez miesięcznik *National Geographic Traveler* na „7 nowych Cudów Polski”.

Dwie największe miejscowości – Susiec i Majdan Sopocki posiadają dobrze rozwiniętą bazę turystyczną. Ośrodki wypoczynkowe i gospodarstwa zrzeszone w „**Roztoczańskim Stowarzyszeniu Agroturystycznym**” (www.susiec.com.pl) dysponują ok. 1300 miejscami noclegowymi. Panują tu jedne z najlepszych warunków do uprawiania turystyki aktywnej.

Gmina ma dobrze rozbudowaną sieć szlaków turystycznych. Na jej obszarze znajduje się:

8 szlaków pieszych, 7 rowerowych (w tym Green Velo) i 17-kilometrowa ścieżka rowerowa na trasie Tomaszów Lub. – Susiec – Szumy – Paary.

W pierwszej części informatora zaproponowano 10 tras rowerowych, które zaczynają się i kończą w Suścu. Wiele z tych tras prowadzi leśnymi drogami o nawierzchni asfaltowej, zamkniętymi dla ruchu samochodowego. Są też trasy z odcinkami o nawierzchni szutrowej, grunтовой i piaszczystej.

Susiec to także doskonała baza wypadowa dla amatorów pieszych wędrówek. Prezentowane trasy piesze, długości 17–23 km, biegną szlakami turystyki pieszej prowadzącymi przez Susiec lub w jego okolicy.

Wybór rodzaju tras, stopnia ich trudności i długości należy do Państwa.

Życzymy przyjemnego wypoczynku

Spis treści

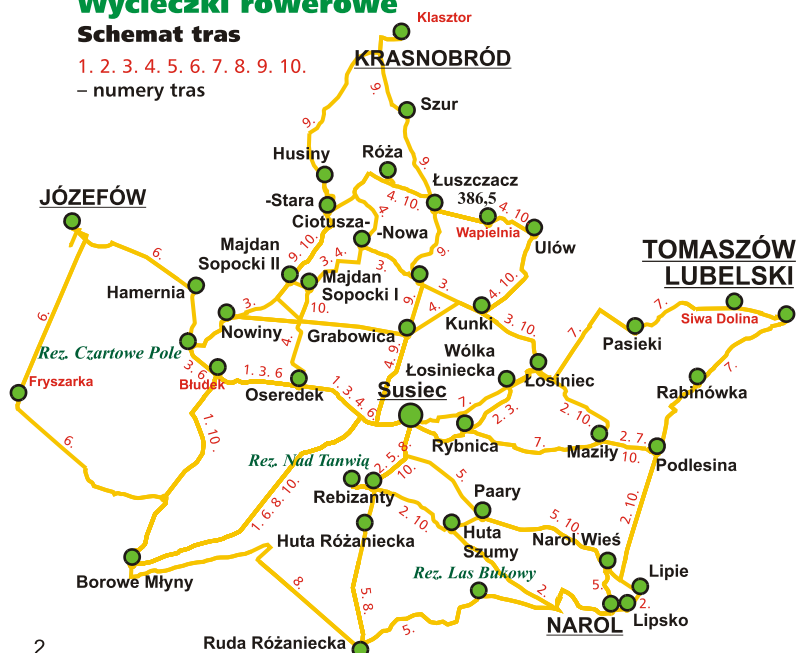
Wycieczki rowerowe	4
Trasa 1. Do Borowych Młynów	4
Trasa 2. Do Narola	6
Trasa 3. Na Czarłowe Pole	8
Trasa 4. Na Wapielnę	10
Trasa 5. Do rezerwatu Las Bukowy	12
Trasa 6. Szlakiem Kamieniołomów	14
Trasa 7. Łosiowym Szlakiem	16
Trasa 8. Czwartą Linia	18
Trasa 9. Do Krasnobrodu	20
Trasa 10. Dookoła gminy Susiec	22
Szlak Geoturystyczny	25
Mapa okolic Suśca	36–37
Szlaki piesze	26
Szlak Szumów	26
Ścieżką Czarłowe Pole	30
Szlakiem Krawędziowym (czerwonym)	32
Szlakiem Południowym (żółtym)	34
Szlakiem Walk Partyzanckich (czarnym)	38
Szlakiem im. W. Podobińskiej (zielonym)	40
Szlakiem Centralnym (niebieskim)	42
Atrakcje gminy Susiec	44
Miejscowości	48
Wzgórza i rzeki	60
Noclegi	62
Informacje	71

Wycieczki rowerowe

Schemat tras

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

– numery tras

ZWIEDZAJ ROZTOCZE Z APLIKACJĄ TRASEO

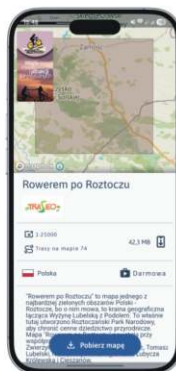
zeskanuj kod QR i zainstaluj aplikację

Aplikacja Traseo pozwala pobrać darmowy **Mapoprzewodnik Rowerem po Roztoczu**, z którego można korzystać również offline. W Mapoprzewodniku znajdziesz najciekawsze atrakcje turystyczne oraz trasy rowerowe po Roztoczu. Trasy możesz przypiąć do Mojej Mapy i nawigować po nich w aplikacji Traseo lub pobrać w formie pliku GPX na dowolne urządzenie.

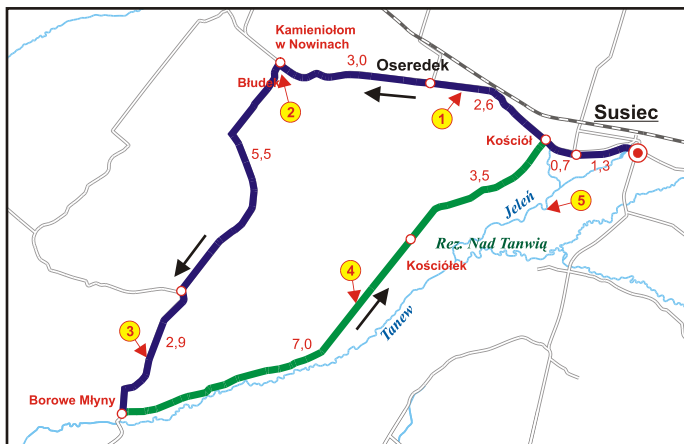
W Traseo znajdziesz następujące trasy Gminy Susiec, w ramach projektu **Rowerem po Roztoczu**:

- nr 1 Do Borowych Młynów - kod trasy 73727
- nr 2 Do Narola - kod trasy 73614
- nr 3 Na Czarłowe Pole - kod trasy 73735
- nr 4 Na Wapielnę - kod trasy 74155
- nr 5 Do rezerwatu Las Bukowy - kod trasy 73906
- nr 6 Szlakiem Kamieniołomów - kod trasy 74021
- nr 7 Łosiowym Szlakiem - kod trasy 74239
- nr 8 Czwartą Linią - kod trasy 73903
- nr 9 Do Krasnobrodu - kod trasy 73573
- nr 10 Dookoła gminy Susiec - kod trasy 73935

1. Do Borowych Młynów

Długość trasy – ok. 29 km, nawierzchnia: asfalt – 19 km, szuter – 10 km. Stopień trudności – łatwa. Zalecany typ roweru – nadaje się na każdy rower. Na odcinku Błudek – Borowe Młyny – Susiec trasa całkowicie bezpieczna dla dzieci. Na trasie można zobaczyć: Muzeum Pożarnictwa w Oseredku, cmentarz wojenny w Błudku, kamieniołom w Nowinach, osadę Borowe Młyny nad rzeką Tanew, zabytkowy kościół pw. św. Jana Nepomucena w Suścu.

0,0 km – z Suśca jedziemy w kierunku Józefowa Centralnym Szlakiem Rowerowym Roztocza (czerwonym), który pokrywa się ze szlakiem Green Velo. W Oseredku, po lewej stronie drogi, znajduje się Muzeum Pożarnictwa.

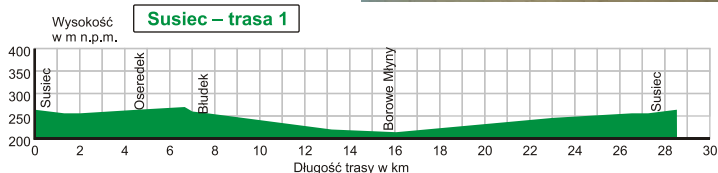
4,6 km – dalej jedziemy prosto szlakiem Green Velo na zachód,

podczas gdy szlak czerwony odbija w prawo. W lesie za Oseredkiem docieramy do miejsca pamięci narodowej „Cmentarz Wojenny w Błudku”. W odległości 100 m dalej, po przeciwnej stronie szosy znajduje się parking z deszczochronem i ławami oraz usytuowany w lesie kamieniołom.

7,6 km – 100m za parkingiem skręcamy w lewo, w drogę oznaczoną zielonymi znakami Trasy Rowerowej Ziemi Józefowskiej na Roztoczu. Jadąc

Oseredek. Muzeum pożarnictwa

ponad 8 km zamkniętą dla samochodów asfaltową szosą, napawamy się otoczeniem sosnowego boru i panującą ciszą.

13,1 km – na rozwidleniu zielonego szlaku trzymamy się lewej strony.

16,0 km – dojeżdżamy do przysiółka Borowe Młyny. Nad rzeką Tanew znajdują się ławy, gdzie można odpocząć. Skręcamy w lewo (na wschód) i udajemy się niebieskim, łącznikowym szlakiem rowerowym w kierunku Suśca. Jedziemy szutrową drogą pośród okazałych dębów. Na łuku skręcającej w lewo drogi napotkamy leśny parking. Dalej jedziemy przez sosnowy las.

26,5 km – opuszczając las mijamy zabytkowy kościół pw. św. Jana Nepomucena. Po kolejnych 200 m jesteśmy w Suścu na ul. Tomaszowskiej. Skręcamy w prawo i po 700 m mijamy szkołę oraz Gminny Ośrodek Kultury.

28,5 km – docieramy do stacji PKP w Suścu.

*Bludek.
Pomnik*

*Droga
do Borowych Młynów*

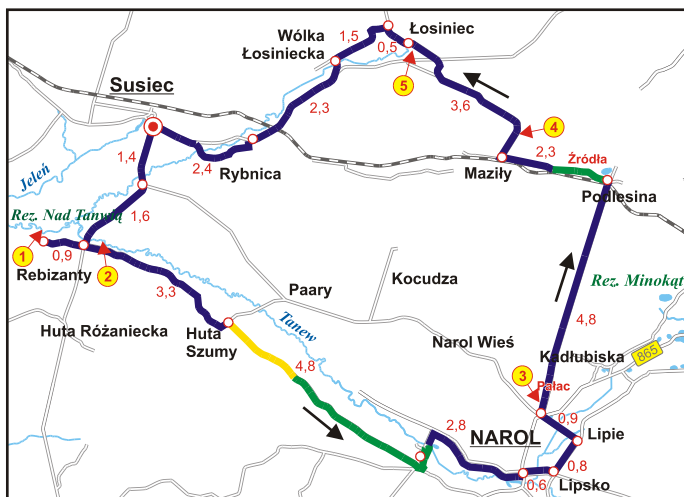
Szlak Suściec – Borowe Młyny

*Wodospad
na Jeleniu*

2. Do Narola

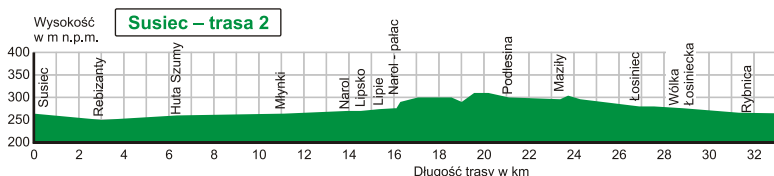
Długość trasy – ok. 35 km, nawierzchnia: asfalt – 29 km, szuter – 4,5 km, droga piaszczysta – 1,5 km. Stopień trudności – średnia. Zalecany typ roweru – górski. Na trasie można zobaczyć: rezerwat Nad Tanwią, młyn w osadzie Młynki, kościoły w Narolu i Lipsku, pałac Łosiów w Narolu, kościół w Łosincu.

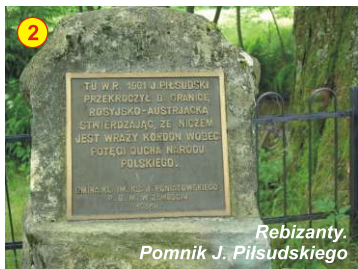
na Tanwi skręcamy w lewo, w asfaltową drogę do miejscowości Huta Szumy. Zauważymy żółte znaki pieszego Szlaku Południowego, którymi będziemy się kierować aż do Narola.

8,1 km – za Hutą Szumy, zgodnie ze znakami żółtymi odbijamy z asfaltowej drogi w prawo do lasu. Pokonujemy trudny dla rowerów, miejscami piaszczysty

0,0 km – z Suśca wyruszamy szosą w kierunku Tomaszowa Lub., by zaraz po wjeździe do lasu odbić na południe, w stronę Cieszanowa.

3,0 km – parking w Rebizantach. Stąd można udać się do oddalonych o 1 km „szumów”, czyli wodospadów w rezerwacie Nad Tanwią. Z parkingu wyruszamy na południe i za mostem

odcinek drogi długości 2 km. Z czasem pojawia się lepsza, żwirowa droga.

12,9 km – skręcamy w lewo i przez wąski mostek przedostajemy się do osady Młynki. Nadal jadąc szlakiem żółtym, dotrzemy do centrum Narola (punkt informacji turystycznej, kościół z końca XVIII w., ratusz, kolumna z figurą św. Floriana).

15,7 km – na rynku w Narolu należy przeciąć ruchliwą drogę relacji Bełżec – Jarosław. Opuścimy rynek drogą w kierunku Werchraty. Objeżdżamy szosą przez dawne miasto Lipsko (kościół, wały obronne, cmentarz wojenny), następnie wieś Lipie, by obok pałacu Łosiów w Narolu skręcić w prawo, ku Podlesinie.

22,8 km – za przejazdem kolejowym w Podlesinie skręcamy w lewo i jedziemy szlakiem Green Velo. Przez miejscowość Mazily docieramy do Łosińca.

28,7 km – w Łosińcu zwraca uwagę drewniany kościółek (dawna cerkiew) oraz duże źródła Potoku Łosinieckiego (Olszanki). Obok cmentarza wojennego z 1939 r. skręcamy w lewo i przez Wólkę Łosiniecką wydostajemy się na główną

szosę, a nią w prawo, do przejazdu kolejowego.

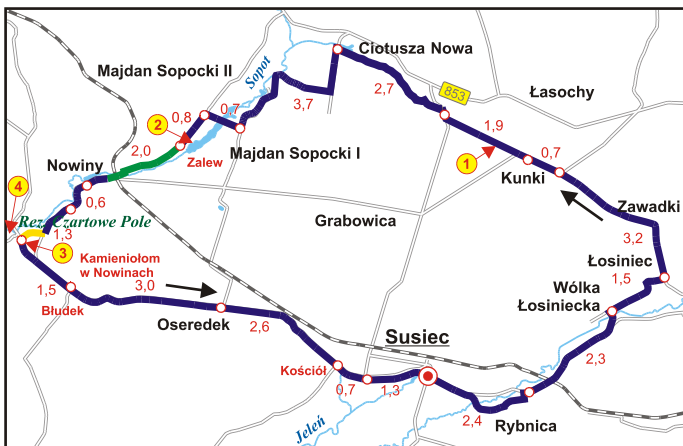
33,0 km – w odległości 500 m za przejazdem skręcamy w lewo do miejscowości Rybnica, pozostawiając przy głównej szosie oznakowania szlaku Green Velo. Po przejechaniu przez wieś odcinka 1,5 km, droga wyprowadzi nas przez Potok Łosiniecki z powrotem na asfaltową szosę z wydzielonym pasem dla rowerów. Po przejechaniu 1 km skręcamy w prawo i obok MOR Green Velo docieramy do stacji PKP.

35,4 km – stacja PKP Susiec.

3. Na Czartowe Pole

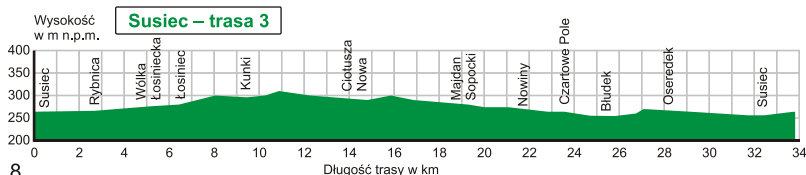
Długość trasy – ok. 33 km, nawierzchnia: asfalt – 31 km, szuter lub droga gruntowa – 2 km. Stopień trudności – trudna, zalecany typ roweru – górski. Na trasie można zobaczyć: cmentarz wojenny z 1939 r. oraz drewniany kościół (dawną cerkiew) w Łosińcu, zabytkowy młyn wodny w Ciotuszy Nowej, zalew i zabytkowy kościół w Majdanie Sopockim Drugim, wodospady na Sopocie w Nowinach i w rezerwacie Czartowe Pole, kamieniołom w Nowinach, cmentarz wojenny w Błudku, Muzeum Pożarnictwa w Oseredku.

0,0 km – z Suśca wyjeżdżamy na wschód, w kierunku Tomaszowa Lub.

1,0 km – odbijamy z szosy w prawo, do Rybnicy, następnie przejeżdżamy przez most na

Potoku Łosinieckim, by po 1,5 km opuścić tę miejscowość, powracając na szosę. Jedziemy dalej szlakiem Green Velo przez Wólkę Łosiniecką do Łosińca.

6,2 km – w Łosińcu możemy zwiedzić cmentarz wojenny z 1939 r. oraz podjechać w prawo, do drewnianego kościoła (dawniej cerkwi z 1797 r.). Wracając, koło cmentarza kierujemy się szosą na wprost, tj. na północ, do miejscowości Zawadki, następnie na zachód

przez Kunki do Ciotuszy Nowej. 14,7 km – docieramy do zachodniego krańca Ciotuszy Nowej, gdzie przy kościele i zabytkowym młynie pojawia się niebieski szlak rowerowy łączący Majdan Sopocki I z Krasnobrodem. Tu skręcamy na południe, wspinamy się pod górę. Na wzniesieniu, około 1 km od młyna, opuszczamy na pewien czas rowerowy szlak niebieski i skręcamy w prawo, by nową asfaltową drogą zjechać do doliny Sopotu przez przysiółek Ciotuszy Nowej – Kędrawkę. Trzymając się cały czas asfaltowej drogi, obok nieukończony budowlę ośrodka wypoczynkowego nad rzeką Sopot jedziemy do Majdanu Sopockiego I.

18,4 km – udajemy się przez most na zalewie do Majdanu Sopockiego II, następnie koło kościoła i przez las zieloną Trasą Rowerową Ziemi Józefowskiej na Roztoczu do Nowin, gdzie na rzece Sopot można zobaczyć charakterystyczne wodospady. Trzymając się nadal zielonego szlaku, docieramy do rezerwa-

Majdan Sopocki. Zalew

MOR Green Velo

tu Czarłowe Pole, przy którym usytuowana jest stacja MOR Green Velo.

23,8 km – z parkingu przy Czarłowym Polu udajemy się szosą na wschód. Jedziemy ok. 8 km najpierw przez las, następnie przez Oseredek, mijając Muzeum Pożarnictwa.

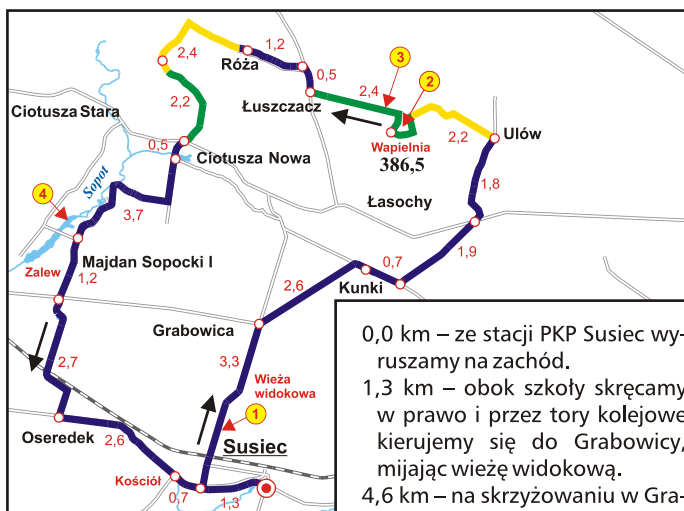
32,9 km – stacja PKP w Sułcu.

Rezerwat
Czarłowe Pole

4. Na Wapielnię

Długość trasy – ok. 36 km. Nawierzchnia: asfalt – 24 km, szuter lub droga gruntowa – 7,5 km, droga piaszczysta – 4,5 km. Stopień trudności – bardzo trudna, wymaga pokonania licznych wzniesień i kilku odcinków o nawierzchni gruntowej i piaszczystej. Zalecany typ roweru – wyłącznie górski. Na trasie można zobaczyć kolejno: wieżę widokową, Wapielnię (386,5 m n.p.m.) – najwyższe wzniesienie Roztocza Środkowego, pomnik partyzantów w Róży, kapliczkę z figurą św. Stanisława z początku XX w. w Ciotuszy Nowej, zalew w Majdanie Sopockim, Muzeum Pożarnictwa w Oseredku.

0,0 km – ze stacji PKP Susiec wyruszamy na zachód.

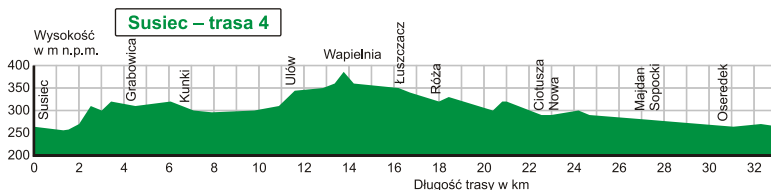
1,3 km – obok szkoły skręcamy w prawo i przez tory kolejowe kierujemy się do Grabowicy, mijając wieżę widokową.

4,6 km – na skrzyżowaniu w Grabowicy skręcamy w prawo, a we wsi Kunki na drugim rozwidleniu w lewo i po przecięciu drogi wojewódzkiej (cmentarz wojenny) jedziemy do Ulowa.

11,6 km – na szczycie wzniesienia w Ulowie skręcamy w lewo i odtąd poruszamy się niebieskim szlakiem pieszym. Na odcinku 2 km prowadzącym przez pola i las musimy się

Susiec.
Wieża widokowa

liczyć z możliwością prowadzenia roweru. W bukowym lesie szlak często zmienia kierunek, by okrążyć pagór Wapielni u jego podnóża. Wychodzimy na skraj lasu, gdzie stoi deszczochron z ławami i tablicą informacyjną. Stąd wspinamy się stromo, bezpośrednio na szczyt Wapielni.

13,8 km – na szczycie Wapielni znajdują się niebezpieczne wyrobiska – pozostałość po wydobywaniu wapienia. Sprowadzając rowery ze stromej góry, odbijamy od niebieskiego i zielonego szlaku w lewo po kątem 90°. Stąd udajemy się szutrową drogą ku widocznej na widnokręgu wsi Łuszczacz.

16,7 km – na północnym krańcu Łuszczacza skręcamy w lewo, do wsi Róża, w której mijamy pomnik partyzantów poległych w 1943 r. Niebieskim szlakiem rowerowym zagłębiamy się w las. Pokonujemy trudny, piaszczysty odcinek drogi, długości 1,5 km.

20,3 km – szlak niespodziewanie skręca z leśnej drogi w lewo i kieruje się przez pola na południowy wschód. Jedziemy po gruntowej drodze, oglądając piękne wyżynne krajobrazy. Po 1 km wjeżdżamy na szutrową drogę, która zaprowadzi nas do Ciotuszy Nowej.

23,0 km – Ciotusza Nowa, stąd asfaltową drogą udajemy się do Majdanu Sopockiego I (opis – trasa nr 3, od 15,1 km do 19,4 km).

27,3 km – na pierwszym skrzyżowaniu w Majdanie Sopockim

Skalki na Wapielni

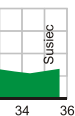
Widok na Wapielię

pozostawiamy niebieski szlak rowerowy skręcający nad zalew i jedziemy prosto do skrzyżowania. W tym miejscu zobaczymy czerwone znaki Centralnego Szlaku Rowerowego Roztocza, który doprowadzi nas do Suśca. Jedziemy na wprost, na południe (nie w prawo do Nowin). Po około 500 m kończy się wieś. Następnie asfaltową drogą przecinamy tory kolejowe i docieramy do wsi Oseredek. Stąd udajemy się szosą na wschód do Suśca.

35,8 km – stacja PKP w Suścu.

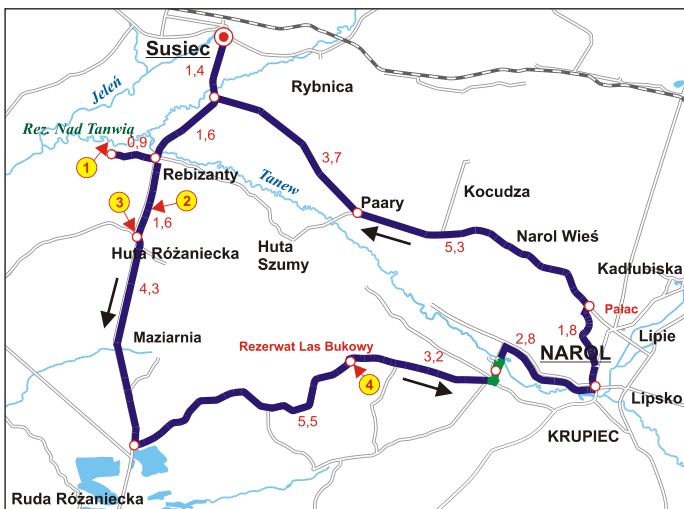

Zalew w Majdanie Sopockim

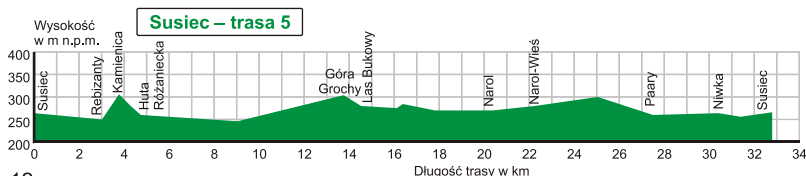
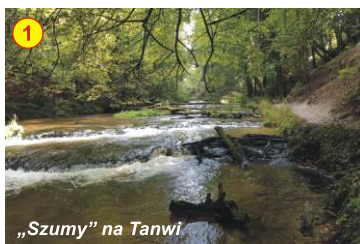
5. Do rezerwatu Las Bukowy

Długość trasy – ok. 34 km, nawierzchnia: asfalt – 33 km, droga gruntowa – 1 km. Stopień trudności – średni (trzy wzniesienia), zalecany typ roweru – dowolny. Na trasie można zobaczyć: rezerwat Nad Tanwią, imponujący widok z Kamienicy (305 m n.p.m.), ruiny kamiennej cerkwi i kamieniołom w Hucie Różanieckiej, rezerwat Las Bukowy, stary młyn wodny w osadzie Młynki, zabytki Narola, a w powrotnej drodze Strażnicę Carską w Paarach.

0,0 km – z Suśca jedziemy w kierunku Cieszanowa, jak trasą 2.
3,0 km – parking w Rebizantach (stąd można udać się do rezerwatu Nad Tanwią – 1,8 km tam i z powrotem). Jedziemy szosą na południe. Za mostem

na Tanwi wjeżdżamy stromo na grzbiet Kamienicy. Wiele osób prowadzi tu rower. Z grzbietu rozpościera się niezrównany widok na północ, na pogarbiiony teren Roztocza, jak również na południe na niemal bezkresną Puszczę Solską. Za Huta Różaniecką poruszamy się nadal szosą na południe, najpierw przez łąki, następnie przez las.
10,7 km – w lesie skręcamy w drugi asfaltowy wjazd w lewo.

Je-dziemy asfaltową, zamkniętą dla samochodów drogą. Ok. 3 km dalej napotykamy drewnianą wiatę – miejsce do wypoczynku. Pojawia się las liściasty. Na wzniesieniu znajdują się ukryte w lesie, nieczynne kamieniołomy. Zjeżdżając, mijamy wejście do rezerwatu Las Bukowy (ścieżka dydaktyczna), następnie osadę Łozy.

19,3 km – na skrzyżowaniu skręcamy ostro „w tył na lewo”, a następnie w prawo i przez mostek trafiamy do osady Młynki. Dalej pieszym Szlakiem Południowym (żółtym) udajemy się do centrum Narola.

22,2 km – na Rynku w Narolu skręcamy w lewo. Poruszamy się ok. 300 m chodnikiem ul. Warszawskiej. Za budynkiem poczty oraz kapliczką św. Jana Nepomucena skręcamy ponownie w lewo, w ul. Partyzantów. Przejeżdżamy przez zagajnik do dzielnicy Zagrody.

24,0 km – jesteśmy we wsi Narol-Wieś. Znów skręcamy w lewo. Z tyłu, w odległości ok. 600 m, pozostawiamy pałac Łosiów. Opuszczamy teren zabudowany i wspinamy się na punkt widokowy. Na południowym wschodzie rysują się garbate Goraje oraz masyw Wielkiego Działu. Zjeżdżamy do wsi Paary. Obok kościoła stoi pomnik mieszkańców wsi pomordowanych w czasie II wojny światowej. Dalej mijamy zabytkowy obiekt – dawną strażnicę wojsk ro-

Podjazd na Kamienicę

*Huta Różaniecka.
Ruiny cerkwi*

syjskich. Za nią można znaleźć w lesie kamienie ze szklivem – pozostałość po ordynackiej hucie szkła, a także jej ceglane fundamenty.

29,3 km – na skrzyżowaniu z drogą do Huty Szumy lekko w prawo. Wyjeżdżamy ze wsi i na odc. 3 km przecinamy Puszcę Solską z okazałymi jodłami.

33,0 km – skręcamy w prawo, by wydzielonym z jezdni pasem dla rowerów wrócić do Suśca.

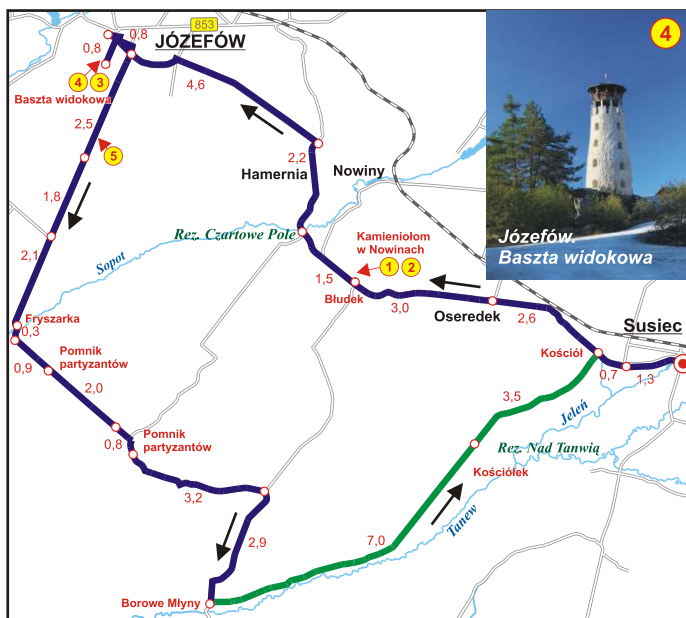
34,4 km – dworzec PKP w Suścu.

W rezerwacie Las Bukowy

6. Szlakiem Kamieniołomów

Długość trasy – ok. 48 km, nawierzchnia: asfalt – 38 km, szuter – 10 km. Stopień trudności – średni. Trasa nadaje się na każdy typ roweru.

0,0 km z Suscia wyjeżdżamy na zachód, jak trasą 1 (do 7,6 km). Poruszamy się szlakiem Green Velo aż do Józefowa. Na trasie zobaczymy kolejno: Muzeum Pożarnictwa w Oseredku i cmentarz wojenny w Błudku.

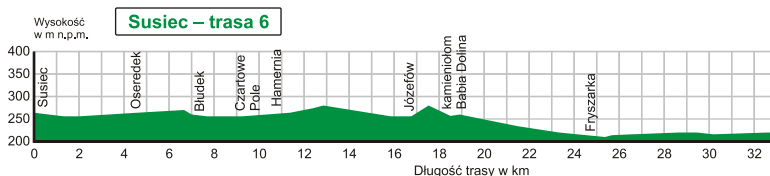
7,6 km – kamieniołom w Nowinach – wapienna ściana wyrobiska liczy około 150 m długości i 10 m wysokości. Nad urwiskiem ustawiono 6-metrową

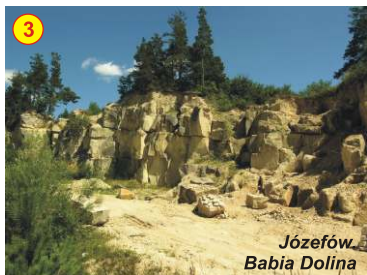
drewnianą platformę, z której można podziwiać panoramę Puszczy Solskiej.

9,1 km – rezerwat Czarłowe Pole z charakterystycznymi wodospadami na Sopocie.

16,7 km – rynek w Józefowie (pomnik, fontanna z figurami

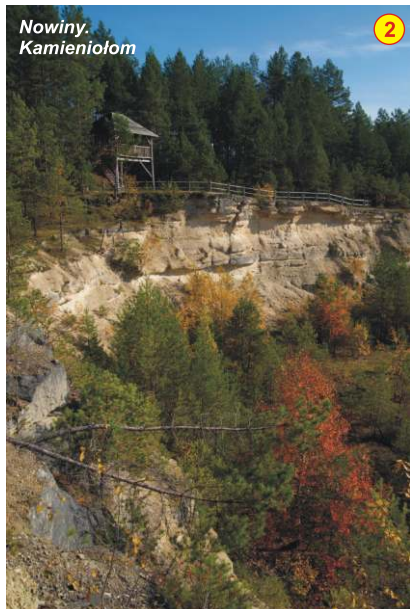
Nowiny. Platforma widokowa w kamieniołomie

zwierząt, pręgierz). Z centrum Józefowa warto udać się 800 m na południe, do kamiennej baszty widokowej. Z jej tarasu widokowego na wysokości 15 m podziwiać można krajobraz wokół Józefowa z rozległymi kamieniołomami Babia Dolina. Są to imponujące wyrobiska po ręcznym wydobywaniu kamienia. Po północnej stronie kamieniołomów zachował się kirkut z macewami wykonanymi z tutejszego kamienia. Od baszty należy cofnąć się ok. 500 m do ul. Górniczej i skręcić w prawo. Za szkołą udajemy się ponownie w prawo, na południe. Odtąd trzymamy się zielonego szlaku rowerowego. Po pokonaniu wzniesienia wjeżdżamy do lasu. Jedziemy asfaltową drogą, na której obowiązuje zakaz wjazdu samochodów. Równa, bezpieczna droga, piękny las i cisza uprzyjemniają wyprawę.

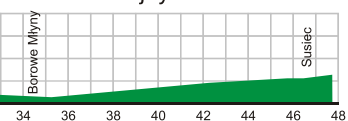
25,5 km – nad rzeką Sopot znajduje się Fryszarka – miejsce, gdzie w wytapiano żelazo. Po 3 km jazdy na skrzyżowaniu skręcamy w prawo, by po kolejnych 3 km dotrzeć do

rozwidlenia. Tu także skręcamy w prawo, w 3-kilometrową odnogę zielonego szlaku, która kończy się nad Tanwią w Borowych Młynach.

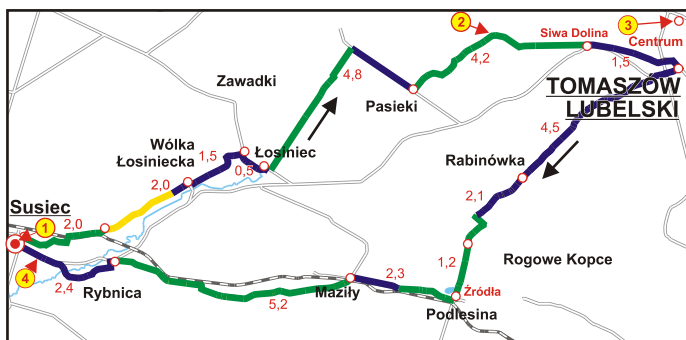
35,6 km – z Borowych Młynów udajemy się na wschód niebieskim szlakiem rowerowym do Suśca. Po długiej leśnej wyprawie wyjeżdżamy koło zabytkowego kościoła pw. św. Jana Nepomucena, następnie na ul. Tomaszowską w Suścu. Skręcamy w prawo i jedziemy szlakiem Green Velo na wschód.

48,1 km – koniec trasy na stacji PKP Susiec.

7. Łosiowym Szlakiem

Długość trasy – ok. 34 km, nawierzchnia: asfalt – 15 km, szuter lub droga gruntowa – 17,5 km, droga piaszczysta – 1,5 km, stopień trudności – trudna. Zalecany typ roweru – górski. Znakowanie: znaki niebieskie rowerowego Szlaku Łosiowego. Na trasie można zobaczyć: cmentarz wojсковy z 1939 roku oraz drewniany kościół (dawną cerkiew) w Łosincu, modrzewiowy kościół i cmentarz wojenny w Tomaszowie Lub., stadninę Rogowe Kopce w Rabinówce.

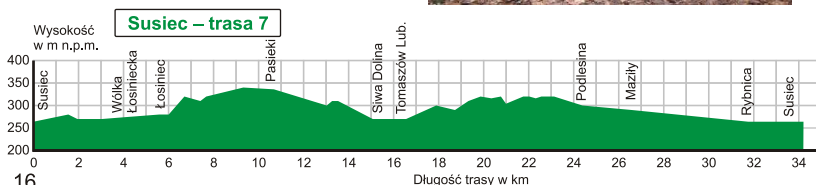
0,0 km – z parku przy stacji PKP Susiec wjeżdżamy wąską drogą do lasu, razem z trzema pieszymi szlakami: czarnym, zielonym i niebieskim. Przecinamy tory kolejowe. Stąd drogą gruntową, odcinkami piaszczystą docieramy do Wólki Łosinieckiej, gdzie pojawia się asfalt.

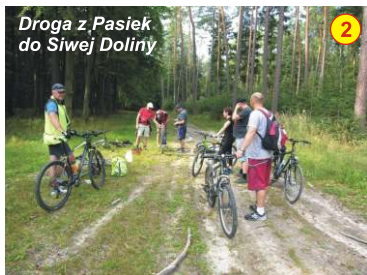
4,0 km – w Wólce Łosinieckiej jedziemy prosto. Wyjeżdżamy na szosę obok cmentarza wo-

jennego z 1939 r. w miejscowości Łosiniec.

6,0 km – w centrum wsi, za drewnianym kościołem (dawną cerkwią) skręcamy w lewo i szeroką, gruntową drogą wspinaemy się na widokowe wzniesienie. Nawierzchnia jest utwardzona, lecz po deszczu staje się błotnista. Na wzniesieniu stoi krzyż z 2009 r. Z tyłu rozpościera się panorama południowej krawędzi Roztocza.

9,3 km – dojeżdżamy do wsi Pasieki, gdzie skręcamy w prawo, by po 1,5 km jazdy szosą odbić w lewo. Jedziemy wąską gruntową drogą przez atrak-

*Droga z Pasiek
do Siwej Doliny*

2

cyjny teren wzdłuż parowu, w którym sezonowo pojawia się strumień. Niebieski szlak wiję się po mieszanym lesie. W obniżeniu na łące znowu pojawia się rzeczka. Przejeżdżamy przez nią, po czym wspinamy się na wzniesienie, by zjechać na polanę „Siwa Dolina” (zjeżdżając, uważamy na znak skrętu w lewo).

15,0 km – na polanie znajduje się parking z miejscem na wypoczynek. Stąd czarnym szlakiem możemy udać się do centrum Tomaszowa Lubelskiego, gdzie warto zwiedzić m.in. zabytkowy kościół modrzewiowy z XVIII w., cerkiew oraz dom z bali (tzw. Czajnię).

16,5 km – z Tomaszowa Lub. udajemy się szosą na południowy zachód, do Rabinówki. Pod koniec zabudowań skręcamy w lewo, do stadniny Rogowe Kopce. Stąd udajemy się przez pole i las do Podlesiny.

24,3 km – za kościołem w Podlesinie skręcamy w prawo i szutrową drogą wg oznaczeń szlaku Green Velo oraz czerwonym szlakiem rowerowym udajemy się do Mazil.

*Tomaszów Lub.
Centrum miasta*

3

26,6 km – na głównym skrzyżowaniu odnajdujemy niebieski szlak rowerowy, którym przez tory kierujemy się do lasu. Po 1 km droga, początkowo gruntowa, zmienia się w szutrową.

31,8 km – wyjeżdżamy na asfaltową szosę i skręcamy w lewo. Po 200 m skręcamy znowu w lewo, do Rybnicy. Stamtąd przez rzekę powracamy na asfaltową szosę, którą obok stacji MOR Green Velo, docieramy do Suśca.

34,2 km – stacja PKP Susiec.

*Tomaszów Lub.
Wnętrze kościoła*

3

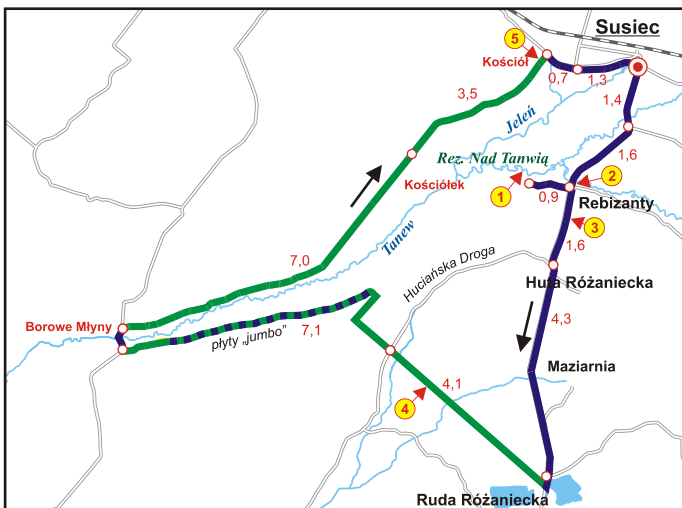

*Na szlaku
Green Velo*

4

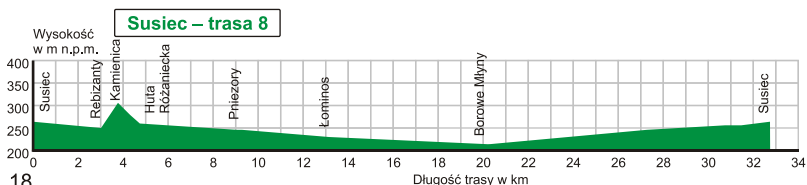
8. Czwartą Linią

Długość trasy – ok. 35 km, nawierzchnia: asfalt – 14 km, szuter – 17 km, droga z płyt „jumbo” – 4 km. Stopień trudności – średni (dla lepszej orientacji należy zabrać ze sobą mapę, po drodze duże wzniesienie 305 m n.p.m.), zalecany typ roweru – górski. Na trasie można zobaczyć: „szumy” w rezerwacie Nad Tanwią, widok z Kamienicy, ruiny cerkwi w Hucie Różanieckiej, Tanew w Borowych Młynach.

0,0 km – wycieczkę rozpoczynamy, jadąc trasą 5 (do 8,9 km) w kierunku Cieszanowa. Za Rezbizantami pokonujemy strome wzniesienie Wału Huty Różanieckiej. Trudy podjazdu z nadlatkiem rekompensują widoki

ze szczytu. Zjeżdżamy do Huty Różanieckiej, skąd szosą poruszamy się na południe do lasu. 10,7 km – ok. 100 m za drugim asfaltowym zjazdem (po lewej stronie) skręcamy w prawo, w prostą utwardzoną drogę leśną, podpisaną na mapach jako Czwarta Linia. Po 1,5 km jazdy zauważymy po prawej stronie charakterystyczną leśną budkę.

3

Widok z Kamienicy

2

Rebizanty.
Dawna granica zaborów

14,8 km – przecinamy Huciańską Drogę w okolicy wzniesienia Łominos. Ok. 1 km dalej dojedziemy do poprzecznej szutrowej drogi. Skręcamy w prawo, a po 700 m odbijamy z niej w lewo pod kątem prostym.

16,5 km – napotykamy nowo wybudowaną drogę leśną. Niestety ten 4-kilometrowy odcinek wykonany jest z betonowych płyt tzw. „jumbo” ze szczelinami powodującymi przenoszenie nieprzyjemnych drgań na ręce rowerzysty. Dalej na długości około 1 km aż do Borowych Młynów droga jest już szutrowa. Wyjeżdżamy na poprzeczną, asfaltową drogę leśną. Kierujemy się nią w prawo, przekraczamy rzekę Tanew i po 500 m jazdy jesteśmy w osadzie Borowe Młyny. Na polance stoi pomnik dla upamiętnienia słynnego polowania króla Stefana Batorygo, hetmana Jana Zamoyskiego i poety Jana Kochanowskiego, jakie odbyło się 8–9 maja 1578 r.

22,4 km – z Borowych Młynów udajemy się niebieskim szlakiem rowerowym na wschód, by szut-

4

Na „Czwartej Linii”

rową drogą przez las dojechać do Suśca (jak trasą 1.).
34,9 km – stacja PKP w Suścu.

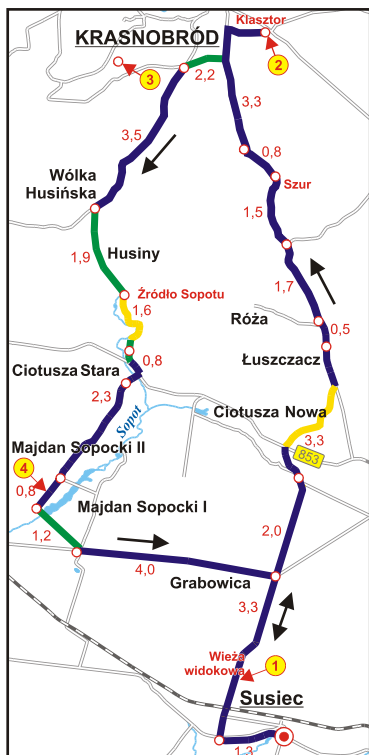
5

Susiec. Kościół parafialny

9. Do Krasnobrodu

Długość trasy – ok. 41 km, nawierzchnia: asfalt – 31 km, szuter lub droga gruntowa – 5 km, droga piaszczysta – 5 km. Stopień trudności – bardzo trudna (spore wzniesienia i odcinki piaszczyste). Zalecany typ roweru – wyłącznie górski. Na trasie można zobaczyć: panoramę z wieży widokowej w Suścu, wzniesienie Wapielnia, miasto i uzdrowisko Krasnobród, okazały drzewostan lasów Krasnobrodzkiego Parku

Krajobrazowego, źródła i górny bieg rzeki Sopot, zabytkowy kościół oraz zalew w Majdanie Sopockim, a także panoramę Roztocza koło wsi Grabowica.

0,0 km – ze stacji PKP Susiec wyruszamy na zachód.

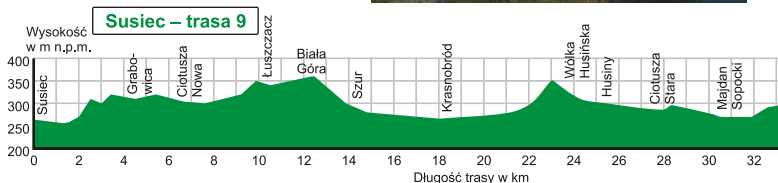
1,3 km – na skrzyżowaniu obok szkoły i GOK skręcamy w prawo. Za torami jedziemy prosto aż do drogi wojewódzkiej nr 853 w Ciotuszy Nowej.

7,4 km – przekraczamy ruchliwą drogę wojewódzką „w lewo skos” i po 200 m skręcamy w prawo w najbardziej uczęszczaną drogę gruntową, wpierv na wschód, dalej na północny wschód. Tą drogą musimy poruszać się około 1,5 km aż do Łuszczacza. Niestety, większość tego odcinka jest piaszczysta. Musimy być przygotowani na maszerowanie. Droga nie jest oznakowana, więc należy trzymać się głównego śladu i nie zmieniać głównego kierunku.

9,1 km – z lasu wyjeżdżamy koło kościoła w Łuszczacu i udajemy się szosą pod górę. Ze szczy-

Susiec.
Wieża widokowa

tu dostrzegamy kopulasty pagór Wapielni. Jedziemy na wprost do lasu, gdzie napotykamy znaki niebieskie szlaku rowerowego. Na rozwidleniu przed szlabanem skręcamy w lewo, opuszczając na pewien czas szlak niebieski, by zjechać do wsi Szur. Po kolejnych 5 km, ponownie szlakiem niebieskim, najpierw szutrową, a następnie asfaltową ul. Lelewela wjeżdżamy do Krasnobrodu.

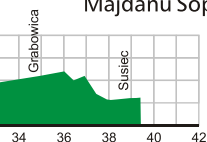
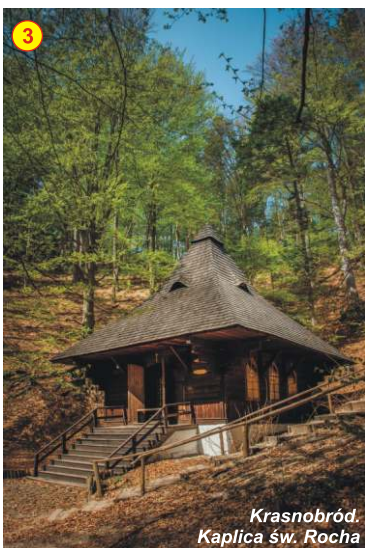
17,7 km – z Krasnobrodu wracamy do Suśca inną trasą. Udamy się wpierw niebieskim szlakiem rowerowym do przecięcia z szosą (ul. Kościuszki) w Krasnobrodzie. Tu skręcamy w lewo i szosą pokonujemy garb wysokości przeszło 350 m n.p.m. Przed kościołem w Wólce Husińskiej zjeżdżamy z szosy w lewo, aby szutrowką udać się na południe, do źródeł Sopotu. Po drodze napotykamy znaki zielone szlaku rowerowego.

25,3 km – w Husinach objeżdżamy źródła rzeki Sopot. Stąd zielonym szlakiem rowerowym jedziemy do wsi Ciotusza Stara, a następnie asfaltową szosą do Majdanu Sopockiego II.

30,0 km – na skrzyżowaniu jedziemy na wprost, by za kościołem skręcić w lewo, na zaporę. Przedostajemy się koroną zapory na drugą stronę zbiornika wodnego i przez las docieramy do skrzyżowania w Majdanie Sopockim I.

32,0 km – z tego miejsca jedziemy szosą w lewo na wzniesienie. Ze szczytu podziwiamy typowy roztoczański krajobraz. Przejeżdżamy przez wieś Grabowicę. Na skrzyżowaniu dróg zamykamy pętlę trasy i skręcamy w prawo, w kierunku Suśca.

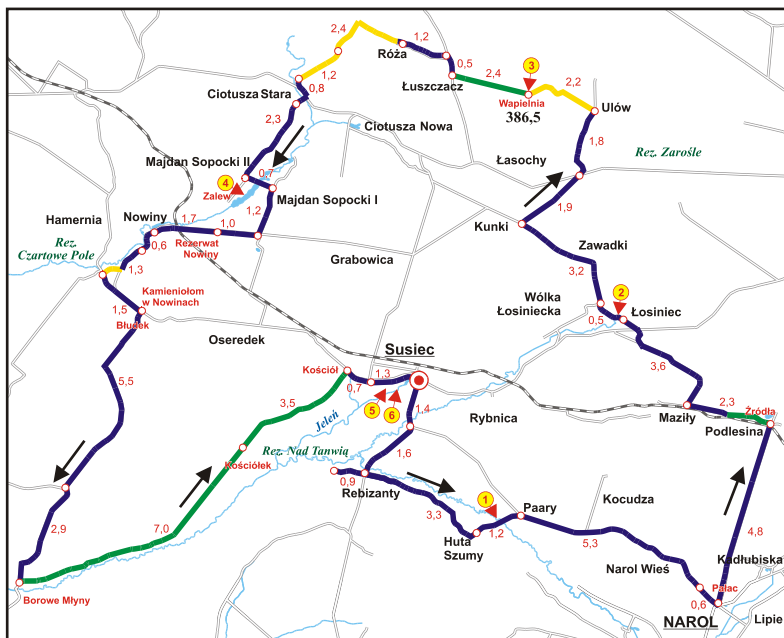
40,6 km – koniec trasy na stacji PKP Susiec.

Krasnobród.
Kaplica św. Rocha

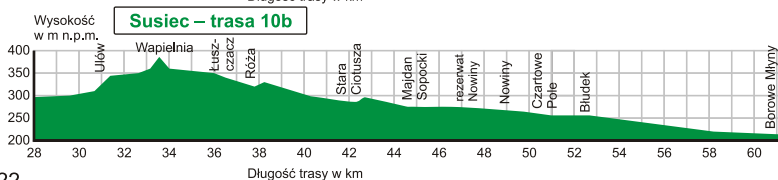
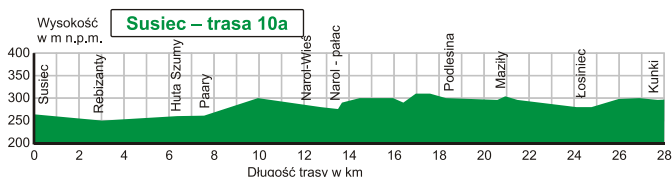

10. Dookoła gminy Susiec

Długość trasy – ok. 75 km. Nawierzchnia: asfalt – 54 km, szuter lub droga gruntowa – 15 km, piaszczysta – 6 km. Stopień trudności – bardzo trudna z powodu wielu stromych podjazdów oraz odcinków piaszczystych (tylko dla rowerzystów z dobrą kondycją), zalecany typ roweru –

bezwzględnie górski. Na trasie można zobaczyć: rezerwat Nad Tanwią, Strażnicę Carską w Paarach, pałac Łosiów w Narolu, drewniany kościół (dawną cerkiew) w Łosińcu, wzniesienie Wapielnia, pomnik z 1943 r w Róży, Zalew w Majdanie Sopockim, rezerwat torfowiskowy No-

winy, rezerwat Czarłowe Pole, kamieniołom w Nowinach, osadę Borowe Młyny nad rzeką Tanew, kościół w Suścu. Wycieczkę można łatwo skrócić, korzystając z pozostałych tras rowerowych.

0,0 km – z Suśca kierujemy się na południe, zgodnie z opisem trasy 2 (do 3 km).

3,0 km – za mostem w Rebizantach skręcamy w lewo, do wsi Huta Szumy. Trzymając się asfaltowej drogi dojedziemy przez most do wsi Paary.

9,3 km – z Paary udajemy szosą na wschód, by obok pałacu Łosiów (13,4 km) skręcić w lewo, do Podlesiny.

20,0 km – z Podlesiny udajemy się na zachód szlakiem Green Velo, który prowadzi nas przez Mazily do Łosińca.

Splyw Tanwią

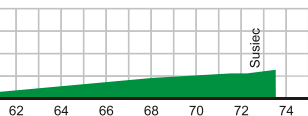

Postój w Łosińcu

26,4 km – za kościołem i cmentarzem wojennym w Łosińcu opuszczamy szlak Green Velo, który skręca w lewo, by podą-

Pagór Wapielni

10. Dookoła gminy Susiec

zać prosto,
na północ,
następnie
na zachód
przez Zawadki do
Kunek.

29,6 km – na
krzyżówce
za stadionem w Kun-
kach skrę-
camy ostro
w prawo,
przecinamy
drogę wojewódzką nr 853
i docieramy do Ułowa.

33,3 km – na grzbiecie wzniesie-
nia w Ułowie skręcamy w lewo
i wjeżdżamy niebieskim szla-
kiem pieszym na Wapielnię
(33,7 km). Jest to trudny od-
cinek. Z wierzchołka zjeżdżamy
początkowo szlakami zielonym
i niebieskim, następnie szuto-
wą drogą w lewo bez znaków
udajemy się do wsi Łuszczacz.

38,4 km – na północnym krańcu
Łuszczacza skręcamy na lewo,

Majdan Sopocki.
Kąpielisko

do wsi Róża, skąd poruszamy
się szlakami niebieskimi – rowe-
rowym i pieszym przez las. Po
2 km piaszczystej drogi pozo-
stawiamy kolejno oba szlaki
i główną drogą, skrajem lasu
dojeżdżamy do Ciotuszy Starej.

43,2 km – z Ciotuszy Starej je-
dziemy asfaltową szosą do Maj-
danu Sopockiego II, następnie
przez most nad zalewem do
Majdanu Sopockiego I, gdzie
skręcamy w prawo i docieramy
do szosy Nowiny – Grabowica.
Stąd czerwonym szlakiem rowe-
rowym przemierzamy się
szosą na zachód do Nowin (nie
na południe).

50,9 km – z Nowin udajemy się
zielonym szlakiem rowerowym
do Czarowego Pola (51,0 km).
Po odpoczynku na stacji MOR
Green Velo podążamy zielonym
szlakiem rowerowym przez pu-
szczańską głąsę do Borowych
Młynów.

62,7 km – z Borowych Młynów
niebieskim szlakiem rowero-
wym przez urozmaicony dęba-
mi las powracamy do Suśca.

75,2 km – jesteśmy na mecie koło
stacji PKP Susiec.

Kryty basen
w Sosnowym Zacisku

Susiec.
Kąpielisko
w „Roztoczance”

SZLAK GEOTURYSTYCZNY

Wędrówka Szlakiem Geoturystycznym Roztocza Środkowego jest znakomitą okazją do poznania regionu. Jest to szlak zarówno dla pieszych, zmotoryzowanych jak i rowerzystów. Biegnie przez tereny gmin: Józefów, Krasnobród, Susiec, nadleśnictwa Józefów i Zwierzyniec oraz Roztoczański Park Narodowy. Jego długość wynosi 68 km, a przebieg wytyczono, przyjmując jako priorytet walory geologiczne. Jednocześnie na szlaku nie brakuje walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych Roztocza Środkowego. Szlak prowadzi przez dwa parki krajobrazowe Puszczy Solskiej i Krasnobrodzki oraz rezerваты przyrody Nad Tanwią i Czarłowe Pole. Kierunek szlaku wytyczają tablice i drogowskazy z podaną odległością do kolejnych stanowisk. Szlak został wyposażony w odpowiednią infrastrukturę turystyczną, m.in. w atrakcyjne wieże widokowe w Sułcu oraz w sąsiedztwie kamieniołomów w Józefowie, Krasnobrodzie oraz w Nowinach. Na specjalnych tablicach umieszczono informacje dotyczące poszczególnych stanowisk oraz na temat geologii Roztocza Środkowego.

Centrum Informacji o szlaku i jego atrakcjach znajduje się

Przejazd na szlaku

Pracownia rzeźbiarska w Majdanie Nepryskim

w Pawilonie Geoturystycznym w Józefowie (ul. Kołciuszki 37A, obok Urzędu Miejskiego).

Do miejsc szczególnie interesujących na szlaku, i to nie tylko pod względem geologicznym, należą:

- kamieniołomy Babia Dolina w Józefowie,
- wyrobiska kamieniołomów na Młynarce w Szopowie oraz w Krasnobrodzie i Nowinach,
- sztolnie w Senderkach,
- wzgórze Wapielnia,
- rezerwat Nad Tanwią,
- rezerwat Czarłowe Pole,
- pracownia rzeźbiarska w Majdanie Nepryskim.

Nowiny. Kamieniołom z platformą widokową

Baszta widokowa w Józefowie

Szlak Szumów

*Droga leśna
na Szlaku Szumów*

*Pomnik
partyzantów na Kościółku*

SZLAK SZUMÓW

Jest to jeden z najpiękniejszych i najciekawszych szlaków pieszych Roztocza. Ma kształt pętli o długości ok. 16 km, a zaczyna się i kończy na stacji kolejowej Susiec. Szlak znakowany jest kolorem niebieskim. Czas przejścia szlaku to około 5 godz. Mniej wytrwali piechurzy mogą skrócić trasę do ok. 12 km, korzystając z żółtego Szlaku Południowego.

Idąc w kierunku przeciwnym do wskazówek zegara na szlaku napotkamy:

- zalew na rzece Jeleń przy OW „Roztoczanka”,

*Wodospad
na Jeleniu*

*Scieżka
doliną Jelenia*

- ujęcie Krynicy do rzeki Jeleń,
- wodospad na rzece Jeleń o wysokości ok. 1,5 m (1 godz.),
- osiem małych wodospadów wys. ok. 0,5 m, siedlisko bobra,
- strome zejście do jaru o głębokości kilkunastu metrów (1,5 godz.)
- bagniste uroczysko przy ujściu Jelenia do rzeki Tanew,
- Kościółek (Zamczysko) – wczesnośredniowieczne grodzisko z wałem ziemnym o wysokości 1 m, baza partyzantów w czasie II wojny światowej (2,5 godz.),
- źródła w dolinie Tanwi,
- polana z ruinami zapory ZHP z 1939 r. (3 godz.),
- źródółko miłości, które spełnia marzenia zakochanych dziewcząt i chłopców,
- miejsce do odpoczynku i popularny kiosk „U Gargamela”,
- odcinek szlaku zwany „Szumy” z ok. 24 wodospadami,
- ośrodek „Kierepkówka”, a przy nim następne wodospady,
- parking (3,5 godz.),
- pomnik upamiętniający przekroczenie granicy rosyjsko-austriackiej przez J. Piłsudskiego,
- pomnik leśnika prof. Jana Miklaszewskiego,
- leśniczówka Niwka (4,5 godz.),
- przysiółek Sikliwce, gdzie szlak prowadzi przez most na Potoku Łosinieckim do Suśca.

Szlak Szumów

0,0 km – ze stacji PKP Susiec wyruszamy w kierunku zachodnim. Po ok. 1200 m marszu ul. Kolejową, następnie Tomaszowską, przed szkołą skręcamy w lewo do lasu.

1,8 km – obok ośrodka Roztoczanka dochodzimy do rzeki Jeleń, po czym maszerujemy z jej biegiem ok. 1,5 km. Na polanie zwanej Byrowa Łączka przechodzimy przez most na południową stronę. Idziemy wysokim brzegiem, następnie schodzimy piaszczystą ścieżką. Wędrujemy jeszcze ok. 500 m i docieramy do największego wodospadu na Roztoczu Środkowym (wysokości 1,5 m).

3,9 km – od wodospadu udajemy się na zachód. Idąc obok rzeki widzimy drzewa powalone przez bobry oraz żeremia. Po 1 km marszu wychodzimy z doliny i oddalamy się od rzeki, maszerując po przejrzystym lesie.

5,2 km – docieramy do rowu oddzielającego prywatne lasy od

rezerwatu Nad Tanwią. Las zmienia się. Zauważamy starodrzew i gęste podszycie. Idąc wysokim brzegiem, oglądamy w głębokiej dolinie (ok. 12 m) wijącą się rzekę Jeleń i powalone drzewa.

5,5 km – wchodzimy do głębokiego jaru, by przejść długim mostem przez rzekę. Podziwiamy niemal dziewiczą przyrodę rezerwatu ze stromymi zboczami doliny, korzeniami wielkich drzew, paprociami i przejrzystą wodą z piaszczystym dnem. Po wyjściu z głębokiej doliny oddalamy się na chwilę od rezerwatu, by po 500 m połączyć się z czarnym szlakiem Walk Partyzanckich.

6,7 km – idąc po kładkach ułożonych na bagnach zbliżamy się do wzgórza Kościółek. Znaki wskazują możliwość wejścia na jego wierzchołek, gdzie znajduje się grodzisko i pomnik partyzantów (dodatkowo ok. 400 m w obie strony).

Powracamy na szlak, by udać się w dalszą drogę. Przechodzimy po kolejnych kładkach, następnie przez most na rzece Tanew. Za mostem można dostrzec ujście Jelenia do Tanwi. Stąd po kamiennych stopniach wspinamy się na zbocze i ponownie oglądamy z boku głęboką, silnie zabagnioną dolinę w rezerwacie Nad Tanwią. Po wyjściu z rezerwatu kierujemy się na wschód.

8,7 km – wychodzimy na rozległą polanę, gdzie ukazują się ruiny zapory wodnej dawnej Stancji ZHP zniszczonej w 1939 r. Idziemy ścieżką nad rzeką. Po ok. 200 m, na polanie poniżej kiosku „U Gargamela” mijamy małe

Zejscie do głębokiego jaru strumienia Jeleń

Bór sosnowy w okolicy Kościółka

„Źródłko Miłości”. Wchodzimy na drewniane pomosty biegnące wzdłuż rzeki. Na dalszym 400-metrowym odcinku obserwujemy charakterystyczne wodospady tzw. „szумы”.

9,7 km – docieramy ścieżką do mostu na szosie relacji Susiec – Cieszanów. Przedostajemy się nim na północny brzeg rzeki i schodzimy z szosy. Po pokonaniu dystansu 100 m napotykamy drewniany mostek przeznaczony nad przydrożnym rowem. Po jego przejściu, razem z czerwoną ścieżką dydaktyczno-przyrodniczą (czerwoną), ponownie zbliżamy się do rzeki i kierujemy się na wschód. Po ok. 600 m zauważamy tablicę informującą o historii przejścia Józefa Piłsudskiego przez granicę zaborów. Kamień poświęcony temu wydarzeniu znajduje się po drugiej stronie rzeki. Oddalamy się od rzeki w kierunku północnym i mijamy pomnik profesora Jana Miklaszewskiego i leśników poległych podczas II wojny światowej.

10,2 km – od pomnika leśników kierujemy się początkowo na południowy wschód, następnie prostą przecinką leśną na północny wschód, aż do przecięcia szosy Susiec – Narol.

11,8 km – po przejściu przez szosę nie zmieniamy kierunku marszu, by po ok. 400 m odbić na wschód. Zbliżając się do leśniczówki Niwka, możemy zaobserwować ogrodzoną plantację drzew sosnowych, uprawianych w celu pozyskiwania wysokiej jakości nasion. Idziemy krętą drogą, wspinając się na wierzchołek góry porośniętej cennym borem jodłowym.

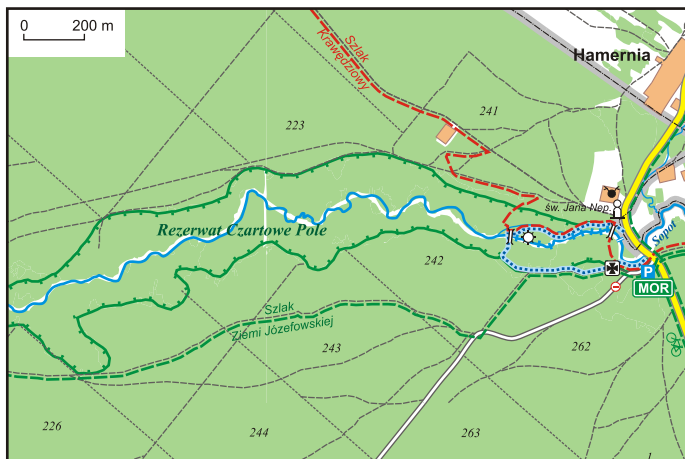
13,8 km – schodzimy ze wznieśnienia do wsi Rybnica. Tu udajemy się przez most na Potoku Łosinieckim, następnie przecinamy szosę Susiec – Tomaszów Lubelski.

15,5 km – po ok. 500 m od przejścia przez szosę, w pobliżu torów PKP szlak łączy się ze szlakami pieszymi – czarnym i zielonym oraz rowerowym niebieskim, za którymi po kolejnym kilometrze docieramy do miejsca startu, tj. do stacji PKP w Suścu.

Ścieżka Czartowe Pole

ŚCIEŻKA CZARTOWE POLE

Długość ok. 2 km, oznakowanie – białe kwadraty z ukośnymi niebieskimi paskami. Ma kształt pętli, która zaczyna się i kończy na parkingu leśnym przy moście na rzece Sopot. Tu znajduje się Miejsce Obsługi Rowerzystów (MOR). Do rezerwatu Czartowe Pole można dotrzeć z Suśca, jadąc szosą 8 km na zachód przez miejscowość Oseredek (np. szlakiem rowerowym Green Velo). Do Czartowego Pola prowadzi też z Suśca czerwony pieszy Szlak Krawędziowy (ok. 15 km).

Nazwa rezerwatu pochodzi od legendy głoszącej, że kiedyś

„jeno czarci tam hasali”. Rezerwat swym zasięgiem obejmuje 4-kilometrowy odcinek malowniczej doliny rzeki Sopot. Ta głęboka dolina powstała wskutek rozcięcia przez wodę piaszczystych utworów czwartorzędowych aż do twardego podłoża kredowego. Na wychodniach odpornych na erozję skał powstały liczne, nieregularne i postrzępione wodospady wysokości do ok. 1 m. Między wodospadami utworzyły się piaszczyste wysepki. Duży spadek koryta oraz liczne progi wodospadów sprawiają, że rzeka ma charakter bystrego, górskiego potoku. Dogodne warunki życia znalazły w niej lipienie i pstrągi potokowe – ryby charakterystyczne dla czystych potoków górskich.

Na początku wędrowki warto zwrócić uwagę na pomnik opatrzony napisem: „Tu czerpaliliśmy siły i zdrowie, by nadal służyć Ojczyźnie” – Szkoła Podchorążych Sanitarnych 5 VII–12 VIII 1931 r. Pomnik ten został wybudowany przez żołnierzy przeby-

wających na letnich manewrach w 1931 r. Znajdujące się obok symboliczne mogiły upamiętniają partyzantów poległych podczas walk w 1943 r. Po wojnie ich ciała ekshumowano i przeniesiono na zamojską Rotundę.

Idziemy ścieżką górną, która wiedzie wierzchowiną, porośniętą borem sosnowym i jodłowym. Pojedyncze okazy jodeł osiągają wiek 120–160 lat, a średnica ich pnia na wysokości 1,3 m dochodzi do 120 cm. Po ok. 500 m marszu skręcamy w prawo i schodzimy do doliny.

Przechodzimy przez kładkę na Sopocie i skręcamy w prawo. Niebawem napotykamy ruiny ordynackiej papierni – dużego niegdyś zakładu przemysłowego, wybudowanego w 1741 r. Do upadku tego zakładu przyczyniły się bezpośrednio powodzie w latach 1849 i 1870, a także pożar w 1883 r.

Droga powrotna biegnie granicą rezerwatu. W drzewostanie gatunkami panującymi są dąb i jesion, a w domieszce występują: wiąz, jawor, klon, lipa, topola, olsza, grab, brzoza i wierzb. Gatunki podszytowe reprezentuje dziki bez, głóg, trzmielina, dereń, leszczyna, kruszyna. W runie spotykane są: bluszcz kurdybanek, nawłóć późna i ziarnopłon wiosenny.

W rezerwacie można również zobaczyć rzadkie rośliny, takie jak: wawrzynek wilczczyko, zachyłek Roberta (ściany ruin), zanokcica skalna i zielona, parzydło leśne, storczyk plamisty, paprotnik kolczysty i narecznica szerokolistna.

Przed nami ostatni etap wędrówki. Ścieżka biegnie krawędzią

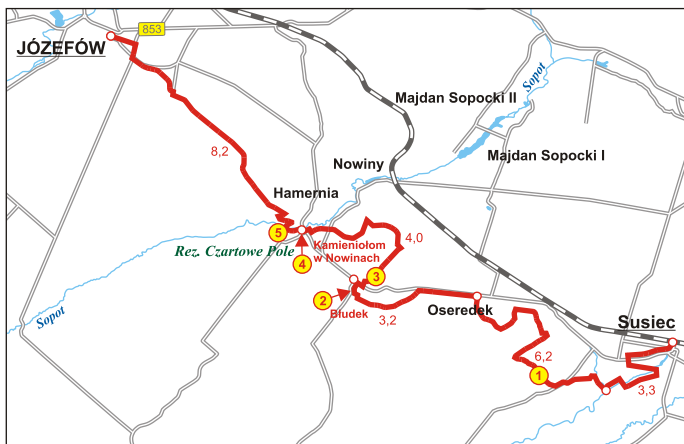
głębokiego jaru o stromych zboczach. W dole przykuwa uwagę spieniona rzeka i jej postrzępione wodospady.

Wychodzimy na szosę. Po lewej zobaczymy figurę św. Jana Nepomucena. Skręcamy w prawo, by po chwili, po przejściu przez most, powrócić na parking.

Szlakiem Krawędziowym

SZLAK KRAWĘDZIOWY

Susiec – Józefów – Zwierzyniec, długość 57 km, znaki czerwone. Poniżej przedstawiamy tylko 25-kilometrowy odcinek tego szlaku Susiec – rezerwat Czarłowe Pole – Józefów, na potrzeby średnio zaawansowanych piechurów przebywających na wypoczynku w Suścu.

0,0 km – szlak ma swój początek na stacji PKP Susiec. Wyruszamy na zachód, by po 1,2 km marszu przed szkołą skrócić w lewo do lasu. Po kolejnych 600 m docieramy do rzeki Jeleń obok ośrodka Roztoczanka. Kolejne 1,5 km maszerujemy wzdłuż rzeki. Na polanie Byrowa Łączka odbijamy od szlaku niebieskiego i żółtego, przechodzimy przez mostek na strumieniu Krynica i wędrujemy na zachód. Znaki prowadzą nas drogą, która wijąc się najpierw przecina szlak pieszy czarny, a za chwilę doprowadza nas do utwardzonej drogi leśnej Susiec – Borowe Młyny. Po przejściu przez drogę wędrujemy w jej pobliżu, by niebawem odbić na północny zachód. Idąc skrajem lasu, mijamy ambonę myśliwską, z której możemy oglądać krajobraz pól i zabudowania przysiółka Zagóra. Skracamy pod kątem prostym w prawo i przez łąki (w okresach deszczowych podmokłe) osiągamy zachodni kraniec Zagóry. Dalej krętym traktem zbliżamy się do

Na skraju lasu
w rejonie Zagóry

Cmentarz
wojenny w Błudku

wsi Oseredek i wędrujemy pomiędzy lasem a zabudowaniami gospodarczymi. Znów odbijamy do lasu, w którym przebywamy kolejny 2-kilometrowy odcinek atrakcyjnej drogi.

9,5 km – mijamy budynek nieczynnej szkoły i wychodzimy na szosę w Oseredku. Niestety ze względu na podmokły teren, kolejny, półtorakilometrowy odcinek musimy przebyć tą właśnie szosą. Opuszczamy ją dopiero przy ostatnich zabudowaniach Oseredka, skręcając na południe, do lasu. Uczęszczaną leśną drogą dochodzimy do młodnika, gdzie na krótkim odcinku szlak wiję się, a jego znaki chwilami stają się trudne do zlokalizowania.

12,7 km – dochodzimy do cmentarza wojennego w Błudku. Od cmentarza wędrujemy mało uczęszczaną ścieżką na zachód, do leśnej drogi asfaltowej, przy której zobaczymy kamienie upamiętniające obóz. Drogą tą wędrujemy na północ, a po dojściu do szosy Susiec – Józefów udajemy się w prawo, by po 100 m skręcić w lewo na teren kamieniołomów w Nowinach. Tu warto się wspiąć schodami na ścianę kamieniołomu, do drewnianej platformy widokowej. Wędrujemy dalej wąską dróżką. Po przejściu ok. 1 km na północ odbijamy w lewo. Teraz idziemy skrajem lasu kolejny kilometr na północny zachód, by ponownie skręcić w lewo.

16,2 km – przecinamy szosę, kierując się na wprost, ku rzece Sopot. Docieramy do szosy Józefów – Susiec, przy której napotykamy parking obok rezerwatu Czarotowe Pole.

Ściana kamieniołomów w Nowinach

Parking w pobliżu rezerwatu Czarotowe Pole

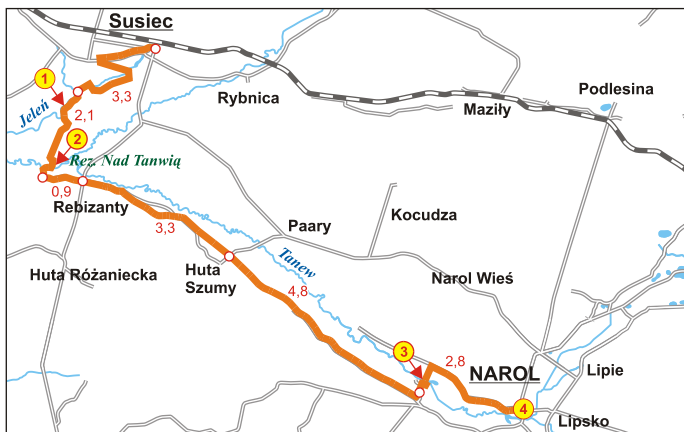
16,7 km – z parkingu idziemy do pomnika partyzantów poległych w walkach 1943 r., następnie schodzimy do doliny. Przechodzimy przez drewniany most na przeciwny, wysoki brzeg Sopotu i skręcamy w lewo. Idziemy ścieżką oglądając w dole szumiące wodospady. Szczególny urok ma kaskada dwóch wodospadów, która służy często jako tło pamiątkowych zdjęć. Po ok. 100 m wchodzimy na drewniany pomost prowadzący obok ruin papierni Zamoyskich. Za ruinami skręcamy w prawo i oddalamy się od rzeki. Szlak często tu zmienia

Na Czarotowym Polu

Szlakiem Południowym

kierunek, utrudniając nieco orientację.

Wychodzimy na prostą drogę leśną prowadzącą na zachód, w kierunku Józefowa. Opuszczamy las i wędrujemy jego skrajem, obserwując krajobraz rozległych pól. Dochodzimy do zabudowań Pardysówki Dużej, skręcamy w prawo, by przed pomnikami pomordowanych mieszkańców wsi w 1943 r. udać się w lewo. Wychodzimy na asfaltową drogę, która doprowadza nas na rynek w Józefowie, ozdobiony fontanną z figurami roztoczańskich zwierząt. W centrum miasta można zwiedzić Pawilon Geoturystyczny (obok Urzędu Miejskiego) oraz muzeum kamieniarstwa (w budynku GOK), a także zobaczyć kościół i dawną synagogę. Warto też udać się na basztę widokową stojącą przy kamieniołomach Babia Dolina oraz zwiedzić dobrze zachowany kirkut. Zapraszamy też na przyjemny spacer do źródeł Nepryszki oraz wokół zalewów, utworzonych na tej rzece.

SZLAK POŁUDNIOWY

Susiec – Narol – Brzeziny, długość 25 km, znaki żółte. Poniżej opisujemy jego 17-kilometrowy odcinek kończący się w Narolu.

0,0 km – początek szlaku znajduje się na stacji kolejowej w Suścu. Wyruszamy na zachód, ul. Tomaszowską, by po 1,2 km marszu, przed szkołą, skręcić w lewo, do lasu. Po kolejnych 600 m wędrowki ul. Turystyczną dochodzimy do rzeki Jeleń obok ośrodka „Roztoczanka”. Maszerujemy w dół rzeki dalsze 1,5 km, następnie na polanie Byrowa Łączka przechodzimy przez rzekę Jeleń na jej lewy brzeg. Maszerujemy krawędzią doliny i docieramy

do piaszczystego zejścia nad rzekę. Idąc wzdłuż rzeki docieramy do pomnika przyrody nieożywionej, którym jest największy wodospad na Roztoczu. Wysokość jego progu wynosi 1,5 m. Z polany oddalamy się od rzeki, początkowo na wschód, następnie udajemy się uczęszczaną, szeroką drogą na południe, pokonując rów oddzielający lasy prywatne od państwowych. Po 2 km prostego odcinka szlak skręca w lewo, na wschód, mija polanę ze śladami ogniska i wijąc się przez las sprowadza nad Tanew. Idąc z biegiem rzeki przez ok. 400 m obserwujemy charakterystyczne wodospady na rzece Tanwi, potocznie zwane „szumami”. Przechodzimy przez drewniany most. Powyżej, na skarpie znajduje się kiosk „U Gargamela”. Skręcamy w prawo i lewym, południowym brzegiem rzeki dochodzimy do ruin zapory wodnej przy dawnej stacji harcerskiej zniszczonej w 1939 r.

5,4 km – wychodzimy na rozległą polanę, by skręcić na niej ostro w lewo, pod górę. Obok zabudowań przysiółka Rebizanty docieramy do asfaltowej drogi, która wiedzie w lewo, na wsch.

6,3 km – przechodzimy przez szosę relacji Susiec – Cieszanów i idziemy na wprost, mijając zabudowania wsi Huta Szumy. Po ok. 4 km szlak odbija w lewo od głównej asfaltowej drogi, zagłębiając się w las, by w nim przeciąć szosę Huta Szumy – Paary. Idziemy dalej piaszczystą drogą leśną na południowy wschód. Po kolejnych 3 km nawierzchnia drogi zmienia się w szutrową.

„Szumy”
na Tanwi

14,4 km – skręcamy w lewo, by przez most udać się do osady Młynki. Mijamy niewielki zalew i młyn wodny, by po 500 m skręcić na wschód.

17,2 km – na rynku w Narolu stoi ratusz i kolumna św. Floriana. Na zachód od rynku wznosi się kościół z przełomu XVIII i XIX w. Po przeciwnej stronie Tanwi, w dzielnicy Krupiec zachowała się dawna cerkiew, a w północnej części miasta okazały pałac Łosiów z XVIII w. Szlak wiedzie dalej przez Lipsko (16,5 km) do Brzezina (24,8 km).

Zalew
w Młynkach

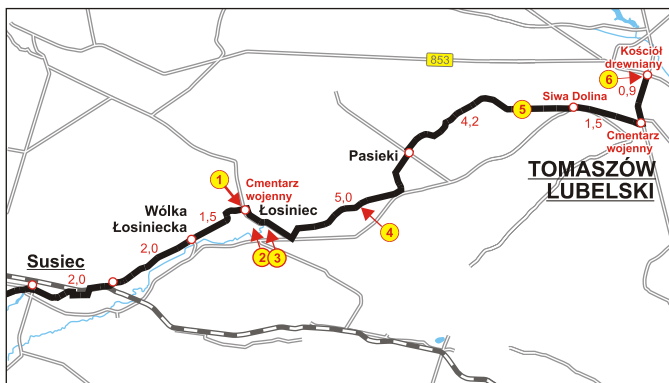

Ratusz w Narolu

Szlakiem Walk Partyzanckich

SZLAK WALK PARTYZANCKICH

Tomaszów Lub. – Susiec – Osuchy – Górecko Kościelne – Bidaczów, długości 102 km, znaki czarne. Poniżej przedstawiamy tylko 17-kilometrowy odcinek Susiec – Tomaszów Lub., na potrzeby średnio zaawansowanych piechurów, przebywających na wypoczynku w Suścu.

0,0 km – początek szlaku znajduje się na stacji PKP Susiec. Wiedzie przez park do lasu, by po ok. 2 km przeprowadzić na drugą stronę torów kolejowych. Odtąd biegnie północną stroną torów, dalej piaszczystą drogą przez las, a następnie

podmokłe łąki by doprowadzić do Wólki Łosinieckiej. Asfaltową drogą prowadzi nas przez miejscowość, następnie przez most na rzece. Osiągamy szosę Kunki – Zawadki – Łosiniec. Tuż, na skraju miejscowości Łosiniec, znajduje się cmentarz żołnierzy Armii Kraków poległych w wojnie obronnej 1939 r.

5,5 km – od cmentarza wędrujemy przez całą miejscowość Łosiniec, mijając obok źródeł Potoku Łosinieckiego dawną, drewnianą cerkiew z 1793 r. – dziś kościół parafialny. Na wschodnim krańcu Łosińca odbijamy na północ, w stronę lasu. Po ok. 600 m szlak skręca

*Kościół
(dawna cerkiew) w Łosińcu*

*Gęsta świerczyna
między Łosińcem a Pasiekami*

na wschód. Droga wznosi się, a otaczający las zmienia się w świerkowy, następnie dębowy. Osiągamy wzniesienie Hory (330,6 m n.p.m.). Szlak sprowadza z góry, a drzewostan znowu się zmienia. Tym razem otacza nas niepowtarzalny, ciemny las bez podszycia, z wysokimi świerkami, które nie dopuszczają dziennego światła. Poniżej ich pnie pokryte są gęstwiną gałęzi, jakby kolcami, przez które trudno się prze dostać. Droga opada, a drzewostan znów zmienia się w sosnowy. Wychodzimy na pola. Najpierw idziemy w lewo, skrajem lasu, później w prawo, krętą drogą pośród zagajników, by na koniec prosto przez pole udać się do zabudowań miejscowości Pasieki.

10,5 km – w Pasiekach przekraczamy asfaltową drogę i udajemy się na północ. Zagłębiając się w las i idziemy brzegiem wąwozu, następnie wzdłuż cieku wodnego, który wiosną w czasie roztopów staje się nie-dużą rzeką. Las zmienia się z sosnowego w bukowy. Maszerując na wschód ponownie natrafiamy na wodną strugę, którą przekraczamy, skręcając na wschód, by następnie wy dostać się z doliny. Dalej masze-

rujemy leśnym duktem na południowy wschód, by niespodziewanie opuścić go, skręcając lekko w lewo (uwaga na znaki). Szlak sprowadza nas na polanę Siwa Dolina, gdzie znajduje się duży parking.

14,7 km – idziemy w kierunku miasta obok pomnika marszałka J. Piłsudskiego oraz arboretum Nadleśnictwa Tomaszów. Końcowym etapem jest wędrówka ulicami Tomaszowa Lub. do modrzewiowego kościoła pw. Zwiastowania NMP. Tu szlak kończy swój bieg.

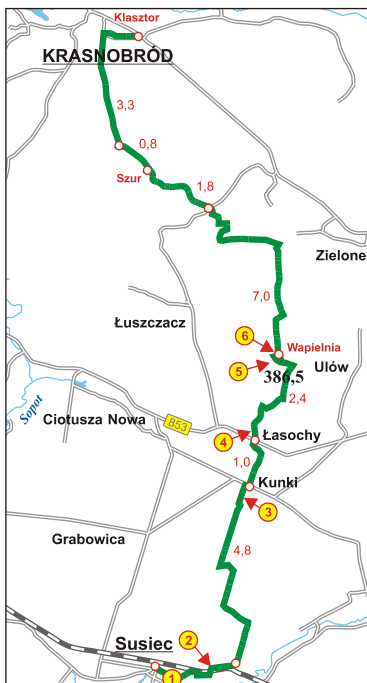
*Droga
do „Siwej Doliny”*

*Kościół
w Tomaszowie Lub.*

Szlakiem im. W. Podobińskiej

SZLAK IM. W. PODOBIŃSKIEJ

Susiec – Krasnobród – Zamość, długość 57 km, znaki zielone. Poniżej przedstawiamy 23-kilometrowy odcinek Susiec – Krasnobród dla średnio zaawansowanych turystów pieszych.

Szlak ma swój początek na stacji PKP Susiec. Kierujemy się na

wschód przez park do lasu, by po ok. 2 km przejść na drugą stronę torów kolejowych. Nadal idziemy na wschód wzdłuż torów, by odbić od nich na północ i wspiąć się skrajem lasu na wzniesienie. W lesie skręcamy w lewo, a po kolejnych 600 m w prawo, na północ. Wydostajemy się na pole, które pokonujemy niemal na przełaj, kierując się na północ. Znaki zielone znajdziemy dopiero pośród drzew po przeciwnej stronie pola. Droga gruntową docieramy do szosy w Kunkach, gdzie skręcamy w prawo, by po chwili udać się w lewo, słabo widoczną, wąską dróżką między ogrodzeniami posesji nr 82 i 83, a naprzeciw nr 50. Pokonujemy w poprzek zalesiony wał wydmy, by zejść do miejscowości Łasochy. W Łasochach obok drewnianego krzyża skręcamy w lewo, następnie w prawo.

7,8 km – obok świetlicy w Łasochach przechodzimy przez drogę wojewódzką nr 853 Tomaszów Lub. – Józefów, by powędrować dalej na północ, w kierunku Wapielni. Szlak biegnie brzegiem ciekawego wąwozu, a następnie już w lesie odbija w prawo. Idąc krętą drogą z wieloma terenowymi

Pociąg w okolicy Suśca

Bór sosnowy w okolicy Suśca

przeszkodami, jak doły z wodą, rozlewiska i zarośla, docieramy na skraj lasu. Po krótkim odcinku przez pola droga doprowadza nas do bukowego lasu porastającego najwyższe wzniesienie Roztocza Środkowego – Wapielnię (386,5 m n.p.m.). Przy podejściu napotykamy znaki niebieskie szlaku Centralnego, razem z nimi kierujemy się w lewo, by obejść od południa pagór Wapielni. Teraz uwaga – oba szlaki skręcają ostro w prawo pod górę na szczyt Wapielni, natomiast po lewej, na skraju lasu, znajduje się zadaszenie turystyczne i ciekawy punkt widokowy. Na wierzchołku musimy uważać na liczne wyrobiska po dawnych kamieniołomach.

10,2 km – zejście z Wapielni odbywa się początkowo wspólnie ze szlakiem niebieskim. Początkowo kierujemy się brzegiem lasu na północ. Po 2 km od Wapielni oba szlaki wprowadzają do lasu, po czym rozwidłają się. Szlak niebieski odbija na zachód, a zielony na północ. Odąd szlak zielony z wolna skręca łukiem o długości ok. 5 km na zachód i doprowadza nas do utwardzonej drogi relacji Łuszczacz – Figarnia (Ieśniczówka Zielone). Przekraczamy ją, by wspiąć się na kolejny garb. Schodzimy do miejscowości Szur, gdzie znajduje się kapliczka w formie miniatURY drewnianego kościółka. Szeroką rozjeżdżoną drogą gruntową, dalej asfaltem docieramy do Krasnobrodu. Wycieczkę kończymy obok Sanktuarium w Podklasztorze (punkt informacji turyst.).

Zejście do Kunek

Do największych atrakcji Krasnobrodu należy Sanktuarium Matki Bożej, kapliczka „na wodzie”, kaplica św. Rocha oraz zalew rekreacyjny na Wieprzu.

Droga z Łasoch w kierunku Wapielni

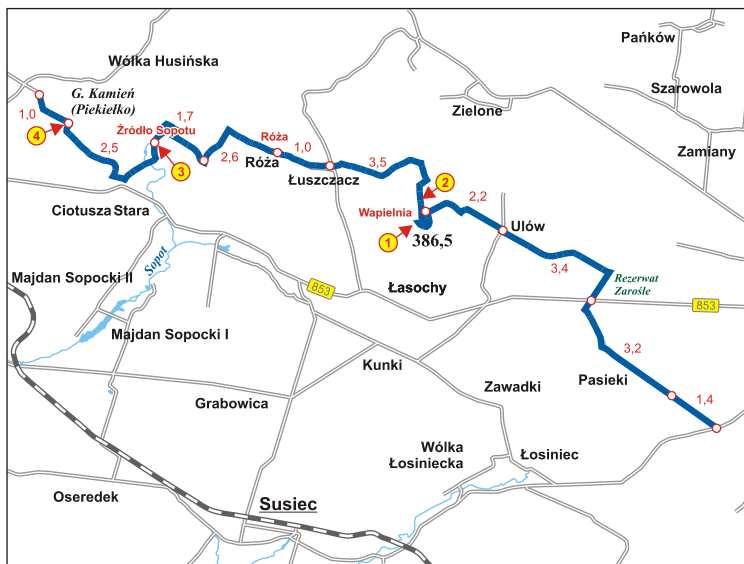
Krajobraz w okolicy Wapielni

Szczyt Wapielni

Szlakiem Centralnym

SZLAK CENTRALNY

Horyniec Zdrój – Bełżec – Zwierzyniec – Szastarka, długość 196 km, znaki niebieskie. Poniżej przedstawiony jest tylko 23-kilometrowy odcinek Pasieki – Stanisławów, przebiegający najbliżej Suśca, na potrzeby turystów przebywających na wypoczynku w gminie Susiec.

Aby przejść tą ciekawą trasę należy udać się do miejscowości Pasieki. Można skorzystać ze środków komunikacji publicznej (kursy do Tomaszowa Lub.).

0,0 km – kierujemy się na zachód przez całą długość miejscowości Pasieki. Po opuszczeniu wsi wędrujemy przez pola, dalej krótki odcinek lasem.

4,6 km – przechodzimy przez drogę wojewódzką nr 853. Stąd szlak wiedzie na północny wschód przez rezerwat Zarośle z cennym starodrzewem jodłowo-bukowym. Za rezerwatem szlak skręca na zachód do miejscowości Ulów.

8,0 km – w Ulowie na grzbiecie wzniesienia szlak przechodzi przez drogę i dalej prowadzi na wschód ok. 2 km przez pola. Po osiągnięciu lasu szlak biegnie jego skrajem zmieniając często kierunek, po czym zagłębia się w buczynę porastającą otoczenie Wapielni. Zatacza łuk po południowej stronie Wapielni, by skręcić ostro w prawo, pod górę. Opodal, na skraju lasu znajduje się wiata wypoczynko-

wa. Wspinamy się stromo na szczyt. Uwaga: wokół znajdują się niebezpieczne wyrobiska, będące pozostałością po eksploatacji wapienia.

10,2 km – po zejściu z Wapielni w kierunku północnym, szlak razem z zielonym biegnie początkowo brzegiem lasu, by po ok. 1 km zagłębić się w niego skręcając na północny wschód. Na rozwidleniu szlak zielony odbija na północ, a my skręcamy niebieskim na zachód w kierunku wsi Łuszczacz.

13,7 km – z Łuszczacza szlak prowadzi szosą przez miejscowość Róża, gdzie znajduje się pomnik partyzantów BCH, którzy w 1943 r. stoczyli bitwę z Niemcami. Dalej szlak wiedzie piaszczystą i krętą drogą przez las.

17,3 km – szlak rowerowy odchodzi na południe, podczas gdy nasz pieszy na północny zachód, do miejscowości Husiny. Tu skręca na południe i wraz ze szlakiem czarnym, biegnącym z Krasnobrodu do Nowin prowadzi do źródeł Sopotu.

19,0 km – dalej wędrujemy z biegiem Sopotu. Po przekroczeniu rzeki odbijamy od szlaku czarnego na zachód i idziemy pośród rozproszonych zabudowań przysiółka Czarny Las, by dotrzeć do podnóża góry Kamień (Piekietko) z grupą ostańców skalnych. Obchodzimy wzniesienie od północy, by zejść do Stanisławowa.

Powrót do Suśca może odbywać się na kilka sposobów. Komunikacją publiczną najłatwiej dotrzeć do Józefowa, gdzie należy szukać kursów do Suśca. Drugi wariant wiąże się ze skróceniem trasy i zejściem od źródeł

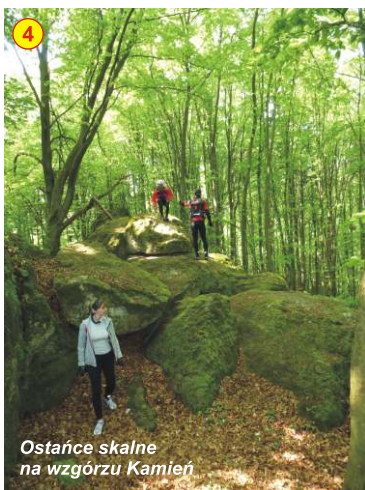

**Krajobraz
w okolicy Wapielni**

**Źródła Sopotu
w Husinach**

Sopotu czarnym szlakiem pieszym do Majdanu Sopockiego, skąd kursują busey lub autobusy do Suśca. Zwolennicy komunikacji kolejowej mogą zejść do stacji Długi Kąt, by szynobusem wrócić do Suśca (uwaga – kursy dość rzadkie, należy zasięgnąć informacji PKP).

**Ostańce skalne
na wzgórzu Kamień**

KAJAKI

Największą rzeką płynącą przez obszar gminy jest Tanew, która doskonale nadaje się do spływów kajakowych. Wartki nurt i liczne zakola nadają rzece wiele uroku. Szlak kajakowy w obrębie gminy liczy ok. 5 km długości. Zaczyna się przy moście w Hucie Szumy, a kończy w Rebizantach.

Kajakiem po Tanwi

ZIMA

Śnieg na Roztoczu leży dłużej niż na nizinach, a puszczańskie trakty w zimowej scenerii są szczególnie urokliwe. Dzięki temu zimowy wypoczynek można spędzać aktywnie i interesująco. Organizowane są tu staropolskie kuligi z ogniskami na polanie, z pieczeniem kiełbasek i wspólnym śpiewem. Możemy też wybrać się na szlak samodzielnie, albo pieszo – odpowiednio ubrani i wyposażeni w obuwie śniegowe – albo na nartach biegowych. W lutym organizowany jest bieg narciarski w stylu klasycznym o „Puchar Gryfa” z Tomaszowa Lubelskiego do Suśca. Więcej informacji o narciarstwie biegowym na Roztoczu – na stronie www.lozn.org.pl.

Na kuligu

MAJDAN SOPOCKI. Zalew i kąpielisko

Amatorom wypoczynku nad wodą proponujemy pobyt w Majdanie Sopockim (9 km od Suśca). Znajduje się tam zalew na rzece Sopot o powierzchni 16 ha, otoczony sosnowymi lasami, z ładnymi piaszczystymi plażami, kąpieliskiem i moło. Jest to doskonałe miejsce do kąpieli, plażowania i uprawiania sportów wodnych (istnieje możliwość wynajęcia kajaków, rowerków wodnych). Zalew kusi także miłośników wędkarstwa. Nad zalewem czynne są obiekty gastro-

*Majdan Sopocki.
Kąpielisko*

nomiczne. Noclegi oferują kwaterydawcy Roztoczańskiego Stowarzyszenia Agroturystycznego. Dostępne jest też pole namiotowe.

NAD TANWIĄ. Wodospady zwane „szumami”

Wodospady na Tanwi i na jej prawym dopływie – Jeleniu, należą do czołowych atrakcji Roztocza. W celu ich ochrony utworzono w 1958 r. duży rezerwat leśno-krajobrazowy o powierzchni 41,33 ha. W korycie Tanwi na krótkim odcinku doliczono się aż 47 progów (załomów dna) zgrupowanych w 4 seriach (najwięcej poniżej ujścia Potoku Łosinieckiego). Dochodzą one na ogół do 0,5 m wysokości. Progi te powstały na wychodniach odpornych skał z górnej kredy. Najwyższy

„Szumy” na Tanwi

z progów, liczący 1,5 m wysokości, znajduje się na Jeleniu, poza terenem rezerwatu. Najciekawszy odcinek doliny Tanwi można zwiedzać korzystając ze ścieżki przyrodniczo-dydaktycznej (znaki czerwone).

Ścieżka
w rezerwacie Czartowe Pole

Wodospady
w rezerwacie Czartowe Pole

CZARTOWE POLE. Wodospady na rzece Sopot

Nazwa Czartowe Pole oznacza ścisły rezerwat krajobrazowy zajmujący powierzchnię 80,51 ha i utworzony w 1958 r. Chroni on blisko 4-kilometrowy odcinek doliny Sopotu z serią wodospadów na rzece, wysokości do ok. 1 m, powstałych na wychodniach odpornych ławic skalnych (margli). Po rezerwacie oprowadza ścieżka przyrodnicza. Wiedzie ona nie tylko do wodospadów, ale także do ruin papierni Zamoyskich, czynnej w XVIII–XIX w. Na początkowym odcinku ścieżki napotkamy pomnik oraz mały cmentarz partyzancki z drugiej wojny światowej.

NOWINY. Torfowisko

Rezerwat Nowiny, położony niedaleko miejscowości o tej samej nazwie, chroni śródlęśne jezioro oraz torfowisko przejściowe z cennymi gatunkami roślin (żurawina, rosiczki, grzybień). Zajmuje on powierzchnię (3,8 ha) i został utworzony w 1990 r.

Rezerwat
torfowiskowy Nowiny

BŁUDEK. OBÓZ NKWD

W lesie w okolicy Nowin znajdował się obóz zagłady założony w 1944 r. przez NKWD i UB dla ok. 1 tys. Polaków, żołnierzy AK, BCh, NSZ. Obóz został zlikwidowany w wyniku akcji oddziału AK w 1945 r. (zginął wtedy komendant obozu W. Konowałow). Niestety, nie udało się uratować więźniów, których wcześniej wywieziono, a ich los jest nieznany. Do 1989 r. miejsce to było okryte tajemnicą, a ślady obozu zatarto. Dopiero niedawno postawiono pomniki i odbudowano cmentarz żołnierzy AK zamordowanych w tutejszym obozie.

KOŚCIÓŁEK (ZAMCZYSKO)

Nazwa ta oznacza wzniesienie przy ujściu strumienia Jeleń do Tanwi. Na jego płaskim wierzchołku zachowały się ślady grodziska z XII–XIII w. w postaci wału wysokości 1 m. Wg legend, miał tu stać zamek bohaterskiej Tanewy, która nie poddała się Tatarom, ginąc w głębokiej studni. W XVIII w. istniał tu klasztor Bazylianów z cerkwią unicką pw. św. Bazylego. W 1863 roku na Kościółku ukrywali się powstańcy. Z kolei podczas II wojny światowej mieściła się tu baza partyzantów polskich i radzieckich, a nawet komenda AK obwodu Tomaszów Lub.

*Błudek.
Cmentarz*

*Kościółek.
Pomnik na grodzisku*

Droga na Kościółek

*Łosiniec.
Kościół*

ŁOSINIEC

Miejscowość położona u źródeł Potoku Łosinieckiego (Olszanki), przy szosie Susiec – Tomaszów Lub. W pobliżu źródeł zwraca uwagę drewniany kościół p.w. śś. Michała i Józefa. Świątynia została wybudowana w 1797 r. jako cerkiew unicka, dzięki fundacji Zamoyskich. W 1875 r. po kasacji przez władze carskiej unii brzeskiej zamieniono ją na cerkiew prawosławną. Po I wojnie światowej stała się kościołem rzymskokatolickim. Obok stoi drewniana dzwonnica z XVIII w.

MUZEUM POŻARNICTWA

W miejscowości Oseredek od 26 października 2014 r. czynne jest Muzeum Pożarnictwa. Inicjatorem powołania tej placówki był Jan Łasocha, który gromadził sprzęt strażacki o walorach muzealnych. Przez wiele lat udało się zgromadzić ponad 300 eksponatów, wśród których należy wyróżnić m.in. sikawkę kołową produkcji Unia Strażacka Lwów z 1891 r., sikawki ręczne, motopompy produkcji krajowej i zagranicznej oraz pojazdy pożarnicze. Część eksponatów pozyskano od strażaków z zaprzyjaźnionego powiatu Freudenstadt z Niemiec. Liczba cennych eksponatów stale rośnie. Dawniej przez kilkanaście lat zbiory te prezentowane były jako niefor-

Oseredek.

Muzeum pożarnictwa

malne, amatorskie muzeum pożarnictwa. Dzięki staraniom Gminy Susiec, udało się dokonać rozbudowy strażnicy Ochotniczej Straży Pożarnej w Oseredku o nowe pomieszczenia muzealne. Zwiedzanie: 1 V – 30 IX od wtorku do niedzieli 9.00–16.00, 1 X – 30 IV od wtorku do piątku 8.00–16.00, w soboty i niedziele po uzgodnieniu, tel. 84 5432917, www.muzeum.goksusiec.pl).

Nowiny. Kamieniołom

WAPIELNIA

Najwyższe wzniesienie Roztocza Środkowego (wysokości 386,5 m n.p.m.). Jest to kopulasty pagór ostańcowy, zbudowany z odpornych skał wapiennych i piaskowców, górujący nad okolicą. Na zalesionym wierzchołku znajdziemy liczne wapienne głazy i ślady wyrobisk dawnego kamieniołomu. Na szczyt prowadzą szlaki piesze z Ułowa (niebieski) i Łasoch (zielony) oraz droga szutrowa z Łuszczacza (ok. 2,5 km).

NOWINY. Kamieniołom na Krzyżowej Górze

Jest to jeden z wielkich kamieniołomów w tzw. paśmie krawędziowym Roztocza. Wydobywany tu kamień wykorzystywano głównie jako kruszywo do budowy dróg oraz surowiec do produkcji wapna. W latach 1944–45 pracowali tu więźniowie z pobliskiego obozu w Błudku. Urobek wywożono kolejką wąskotorową do pobliskiej stacji Nowiny, gdzie przeładowywano go na wagony normalnej szerokości.

Wapielnia

Susiec.
Widok z lotu ptaka

SUSIEC

Miejscowość, położona przy południowo-zachodniej krawędzi Roztocza i na skraju klimatycznych borów Puszczy Solskiej, należy do głównych centrów turystycznych regionu. Lokalizacja tej miejscowości wyznacza niemal idealny środek Roztocza. Gdyby poprowadzić linię prostą między skrajnymi miastami Roztocza – Lwovem i Kraśnikiem, Susiec znalazłby się w połowie jej długości. Dzięki temu miejscowość jest idealnym punktem wypadowym wycieczek po Roztoczu i Puszczy Solskiej. Łatwo tu dojechać samochodem lub szynobusem.

Susiec.
Wieża widokowa

W centrum miejscowości znajduje się stacja kolejowa, przy której napotkamy wszystkie kolory pieszych i rowerowych szlaków turystycznych, prowadzących do licznych i różnorodnych atrakcji w okolicy. Na miły pobyt zapraszają liczne ośrodki wypoczynkowe, kwatery agroturystyczne w przyjemnym, leśnym otoczeniu. Wypoczynek nad wodą umilają kryty basen, kąpielisko oraz szlak kajakowy Tanwi. Na wzgórzu przy szosie do Grabowicy stoi wieża widokowa, z której można podziwiać krajobraz Roztocza i Puszczy Solskiej.

Dawna nazwa osady brzmiała Suszec i miała zapewne oznaczać miejsce suche, położone na piaszczystych wydmach, a zatem i nieurodzajne.

Najstarsza wzmianka o tym miejscu pochodzi z 1582 r. Mówi ona o młynach na Potoku Łosińskim. Tereny dzisiejszego Suśca wraz ze starostwem zameckim (od miejscowości Zamch w

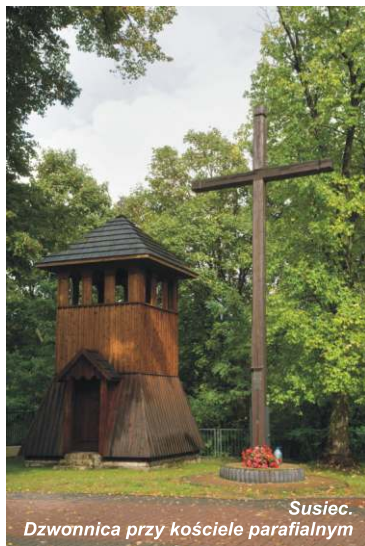
okolice Tarnogrodu) otrzymał od króla Jan Zamoyski po zwycięstwie nad austriackim arcyksięciem Maksymilianem pod Byczyną. W 1643 roku Jan Zamoyski zwany „Sobiepanem” pozwolił na przeniesienie z Szarowoli do Suśca huty, wytapiającej żelazo z rud darniowych. Odtąd osada rozwijała się jako ośrodek przemysłowy w Ordynacji Zamojskiej, czynna tu była m.in. huta żelaza, korzystająca z rud darniowych. Huta zaprzestała działalności w 1830 r. Wówczas część mieszkańców wsi przeniesiono do wsi Zamiany koło Tomaszowa. W tym czasie istniał młyn na potoku Wielen (dzisiejszy potok Jeleń).

Na początku XVIII w. sprowadzono w okolice unickich mniichów reguły św. Bazylego, dla których w pobliżu postawiono cerkiew i klasztor. Miejsce to zwane jest Kościółkiem, Zameczkiem lub Zamczyskiem. W 1748 r. świątynię zamieniono na kościół, który następnie rozebrano w 1796 r., ponieważ był zbyt oddalony od miejscowości.

W 1800 roku z materiału pochodzącego z rozebranej świątyni na Zameczku wzniesiono drewniany kościół. W latach 1862–68 na miejscu starego kościoła został wybudowany z fundacji Zamoyskich nowy, murywany kościół parafialny pw. św. Jana Nepomucenana, który istnieje do dziś. Jest to budowla barokowo-klasycystyczna. Obok kościoła stoją dwie dzwonnice. Starsza, drewniana zbudowana została w połowie XIX w. Nową wzniesiono w 1974 r. według projektu księdza Andrzeja Kałamarza. Stoi tu również krzyż

*Susiec.
Kościół parafialny*

*Susiec.
Dzwonnica przy kościele parafialnym*

kamienny z XVIII w., przeniesiony z terenu klasztoru bazylianów na Zameczku.

We wrześniu 1939 r. w okolicy Suśca toczyły się walki Wojska Polskiego z armią niemiecką. Opodal kościoła znajduje się cmentarz z kwaterą żołnierzy polskich, którzy polegli w bitwie tomaszowskiej we wrześniu 1939 r. W czasie II wojny światowej Susiec był też ośrodkiem działalności partyzanckiej, znany m.in. z akcji dywersyjnych na niemieckie transporty kolejowe. Na początku okupacji hitler-

Susiec.
Figury Kargula i Pawłaka

Susiec.
Tablica w parku
upamiętniająca S. Chęcińskiego

rowskiej powstała we wsi organizacja konspiracyjna „Klon”. Później działały tu oddziały Armii Krajowej, Gwardii Ludowej i Batalionów Chłopskich. Dokonały one licznych akcji dywersyjnych. W odwecie Niemcy wysiedlili stąd ludność polską i osadzili Ukraińców. Okres ten upamiętnia pomnik poległych w latach 1939–44, stojący obok Gminnego Ośrodka Kultury.

We wsi urodził się w 1930 r. reżyser filmowy Sylwester Chęciński, znany m.in. ze słynnej filmowej trylogii: „Sami swoi”, „Nie ma mocnych”, „Kochaj albo rzuć”. Upamiętnieniem dorobku tego reżysera są witające turystów postaci Kargula i Pawłaka, bohaterów wspomnianej trylogii, ustawione naprzeciw Urzędu Gminy s Suścu.

CIOTUSZA NOWA

Wieś została założona prawdopodobnie w początkach XVII w. przez Zamoyskich, którzy włą-

czyli ją do Ordynacji Zamojskiej. Na przełomie XIX i XX wieku była tu drewniana cerkiew. Podczas wojny obronnej we wrześniu 1939 r. koło wsi toczyły się walki armii „Lublin” i „Kraków” przed koncentracją w okolicy Tomaszowa Lubelskiego. W lutym 1943 r. wieś została spacyfikowana przez hitlerowców. W lipcu tego samego roku ludność wysiedlono, a na jej miejsce osadzono kolonistów ukraińskich. Po wojnie mieszkańcy wrócili do swych domów. We wsi zachował się drewniany młyn wodny z XIX wieku.

CIOTUSZA STARA

Wieś założona w 1591 r. przez Oleśnickich. Początkowo Oleśnicy toczyli spór o wieś z Zamoyskimi, założycielami sąsiedniej Ciotuszy Nowej. W tym czasie we wsi istniała cerkiew p.w. Opieki Najświętszej Marii Panny. Później Ciotusza należała do Szeptyckich. W 1838 r. nabyli ją Zamojscy i włączyli do Ordynacji Zamojskiej. W czasie powstania styczniowego w 1863 r. koło Ciotuszy miała miejsce potyczka oddziału Karola Świdzińskiego z wojskiem carskim. W lutym 1943 r. wieś, podobnie jak Ciotusza Nowa, została spacyfikowana przez hitlerowców, a w lipcu tego roku ludność wysiedlono. Na jej miejsce osadzono kolonistów ukraińskich. Po wojnie mieszkańcy wrócili do swych domów.

GRABOWICA

Wieś powstała w Ordynacji Zamojskiej w połowie XVII w. W 1765 r. była tu huta szkła, ale później przeniesiono ją w inne miejsce. W XIX w. Oprócz rol-

nictwa mieszkańcy trudnili się przemytem przez pobliską granicę Kongresówki i Galicji.

HUTA SZUMY

Wieś położona nad rzeką Tanew. Jest to dawny ośrodek przemysłowy Ordynacji Zamojskiej. Eksploatowano tu miejscową rudę darniową. Dawniej osadę nazywano Starą Hutą, ale z uwagi na rozpowszechnienie tej nazwy zmieniono ją na obecną. Nazwa ta nawiązuje do pobliskich szumów na Tanwi. W XIX w. wieś należała do Galicji i położona była w pobliżu granicy z Królestwem Kongresowym.

KUNKI

Wieś powstała prawdopodobnie w początkach XVIII w. na terenie Ordynacji Zamojskiej. Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1726 r. Była tu wtedy karczma oraz dwa młyny wodne i winnica.

ŁOSINIEC

Miejscowość położona u źródeł Potoku Łosinieckiego (Olszanki),

przy szosie Susiec – Tomaszów Lub. Wieś została założona w pierwszej połowie XVI w. Z 1620 r. Pochodzi pierwsza wzmianka o cerkwi. W 1761 r. Istniała tu drewniana cerkiew parafialna p.w. św. Michała Archanioła. W 1797 r. Zamoyscy ufundowali na jej miejscu nową drewnianą cerkiew. Była to świątynia parafii unickiej. W 1875 r. zamieniono ją na cerkiew prawosławną, a po I wojnie światowej na kościół rzymskokatolicki. Obok stoi drewniana dzwonnica z XVIII w.

Na północno-zachodnim krańcu wsi znajduje się duży cmentarz wojenny, na którym pocho-

Majdan Sopocki. Kościół

*Majdan Sopocki.
Wnętrze kościoła*

wano 216 żołnierzy polskich z Armii „Kraków” poległych 15–20 września 1939 r. w walkach z Niemcami, podczas tzw. I bitwy tomaszowskiej.

ŁUSZCZACZ

Wieś powstała w XVIII wieku i wchodziła w skład starostwa tarnawackiego, dzierżawionego przez Zamoyskich. W pobliżu wsi w dniu 28 grudnia 1936 r. wydarzyła się pierwsza w Polsce katastrofa samolotu pasażerskiego. Samolot Lockheed L-10 Electra lecący ze Lwowa do Warszawy

na skutek oblodzenia musiał awaryjnie lądować. Podczas manewru maszyna straciła stateczność i runęła na ziemię z wysokości kilkunastu metrów, a następnie zapaliła się. W katastrofie zginęły trzy osoby. Pomocy rannym udzielili mieszkańcy Łuszczacza.

MAJDAN SOPOCKI

Wieś Majdan Sopocki dzieli się na dwa sołectwa – Majdan Sopocki Pierwszy i Majdan Sopocki Drugi, położone po przeciwnych stronach rzeki Sopot. Wieś założona została przez drwali w 1674 r. w dolinie Sopotu. Od początku swego istnienia należała do Ordynacji Zamojskiej, od której dzierżawił ją gdański kupiec Wilhelm Jan Braun. Prawdopodobnie już wtedy istniała tu cerkiew.

We wsi znajduje się kościół p.w. św. Tomasza Apostoła. Klasycystyczna budowla została wzniesiona w 1835 r. jako cerkiew unicka z fundacji Zamoyskich. W 1870 r. ukazem carskim zamieniono ją na cerkiew prawosławną. Od 1919 r. pełni funkcję kościoła katolickiego.

W październiku 1942 r. hitlerowcy w ramach represji za pomoc udzieloną partyzantom dokonali pacyfikacji wsi. Rozstrzelali wtedy 8 mieszkańców. W lipcu 1943 r. wieś została wysiedlona. Część mieszkańców zdążyła uciec i schronić się w lesie. Na miejsce wysiedlonych osadzono ludność ukraińską. Po wojnie mieszkańcy wrócili do swych domów.

Na rzece Sopot zbudowano zalew, zajmujący ponad 16 ha powierzchni. Akwen, otoczony

przez sosnowe lasy, stał się atrakcyjnym miejscem wypoczynku. Na jego części wydzielono kąpielisko, zbudowano moło i urządzono plażę. Obecnie Majdan Sopocki rozwija się jako wieś letniskowa z bogatą ofertą noclegową i gastronomiczną.

MAZIŁY

Wieś założona w początkach XVII w. przez ordynata Tomasza Zamoyskiego. Na pewien czas wieś znalazła się w rękach probostwa tomaszowskiego. Ordynat Klemens Zamoyski po procesach sądowych odzyskał ją w 1781 r.

Pierwsza wzmianka o istniejącej tu cerkwi pochodzi z 1696 r. W XVIII wieku była tu pasieka i karczma oraz drewniana cerkiew parafialna p.w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny. Cerkiew przestała istnieć na przełomie XVIII i XIX w.

We wrześniu 1939 r. w okolicy walczyła z Niemcami Grupa Operacyjna generała Mieczysława Boruty-Spiechowicza. W czasie walk zginął tu dowódca grupy

fortecznej pułkownik W. Kłaczynski (1887–1939).

NOWINY

Wieś powstała na przełomie XVII i XVIII w. w Ordynacji Zamojskiej i nosiła wtedy nazwę Izbice. Istniał tu folwark, dwa młyny, folusz, karczma i gorzelnia. W 1943 r. wieś została spacyfikowana przez hitlerowców. Mieszkańców wysiedlono, a gospodarstwa spalono. W pobliżu wsi 30 kwietnia 1944 r. toczyła się bitwa partyzantów z załogą niemieckiego pociągu pancernego. Podczas walki Niemcy podpalili wieś. Ponowny pożar zniszczył wieś w roku 1954, ale wkrótce została ona odbudowana.

W pobliżu wsi w lutym 1951 r. zginął z rąk funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego dowódca oddziału partyzanckiego Wolność i Niezawisłość Jan Leonowicz pseudonim „Burta”.

W korycie rzeki Sopot w Nowinach występuje seria niewielkich progów skalnych – „szumów”, a

*Majdan Sopocki.
Kąpielisko nad zalewem*

na południowym stoku Krzyżowej Góry dawny kamieniołom.

OSEREDEK

Wieś powstała w XIX w. Pierwsza o niej wzmianka pochodzi z 1817 r., kiedy należała ona do parafii w Józefowie. Nazwa wsi wywodzi się od ukraińskiego słowa „oseredek” – środek. Co ciekawe, wieś położona jest rzeczywiście w połowie odległości pomiędzy Kraśnikiem i Lwowem – skrajnymi miastami Roztocza. Wydaje się jednak mało prawdopodobne, aby wiedza ówczesnych jej mieszkańców sięgała aż tak daleko. Być może nazwa oznaczała miejsce pośrednie między najbliższymi miastami ordynackimi – Tomaszowem i Józefowem.

Na początku okupacji hitlerowskiej powstała we wsi konspiracyjna organizacja pod nazwą Konsolidacja Obrońców Niepodległości „Klon”. W roku 1943 hitlerowcy spacyfikowali wieś. Zginęło wówczas kilkanaście osób.

We wsi czynne jest Muzeum Pożarnictwa z bogatą ekspozycją

sprzętu gaśniczego i akcesoriów strażackich.

PAARY

Wieś nad rzeką Tanew. Wieś osadzono na początku XVIII w. na gruntach wsi Łukowa. Był to niegdyś duży ośrodek przemysłowy Ordynacji Zamojskiej, bazujący na miejscowych rudach darniowych, wydobywanych tu już od XVII w. W 1791 r. założona została tu ordynacka huta szkła. Produkowano tu tafle szklane, butelki i szklanki. Hutę zlikwidowano w 1860 r. po śmierci ostatniego dzierżawcy – Pinkusa Szernera. W lesie za Strażnicą Carską można znaleźć pozostałości po hucie szkła – kamienie ze szklivem oraz ceglane fundamenty.

Dawna nazwa osady – Par, Paar lub Huta Pary, miała kojarzyć się z dusznym, gorącym powietrzem, jakie towarzyszyło pracującej hucie żelaza. Złośliwi uważają, że osobliwą nazwę podał do dokumentów jękający się urzędnik austriacki.

Wieś leżała tuż przy granicy zaborów, po stronie Królestwa

*Oseredek.
Budynek Muzeum Pożarnictwa*

Polskiego, wobec czego był w niej czynny posterunek straży granicznej. Obiekt ten został odrestaurowany i udostępniony turystom pod nazwą Strażnica Carska.

W czasie wojny obronnej we wrześniu 1939 r. w okolicy toczyły się walki polskiego Frontu Środkowego z Niemcami. W lesie na zachód od miejscowości stoi pomnik na miejscu dawnego cmentarza wojennego, na którym pochowano 62 żołnierzy polskich poległych w walce pod Paarami 18 września 1939 r. Pochowano tu również partyzantów, którzy zginęli w czasie okupacji niemieckiej oraz mieszkańców wsi zamordowanych przez hitlerowców podczas pacyfikacji wsi. W latach 1950–1953 szczątki poległych żołnierzy ekshumowano i przeniesiono na cmentarz przy Zamojskiej Rotundzie, a prochy pomordowanych mieszkańców przeniesiono na cmentarz w Suścu. Obok miejscowego kościoła stoi pomnik 53 mieszkańców Paar – ofiar II wojny światowej.

REBIZANTY

Przysiółek Huty Szumy, położony w dolinie Tanwi, u podnóża Garbu Różanieckiego. Miejscowość kojarzona jest ze słynnymi wodospadami na Tanwi – „szumami”, ale znana jest też z licznych wydarzeń historycznych.

Pochodzenie nazwy wsi przedstawia miejscowa legenda. W dawnych czasach żył tu słynący z siły i odwagi człowiek o przezwisku Rąbizad. Swoje przezwisko zawdzięczał temu, że potrafił przegonić wielkiego niedźwiedzia kopnięciem w zad. To

Wąskie zagony pól charakterystyczne dla okolic Suśca

znalazło uznanie wśród nielicznych wówczas mieszkańców okolicznych kniei. W czasie potopu szwedzkiego Rąbizad uciekał nurtem Tanwi przed ścigającymi go Szwedami, w których ciskał wielkimi głazami. Głazy te ułożyły się w dwadzieścia cztery wodospady, pod którymi pogrzebani zostali szwedzcy żołnierze.

Bliższe rzeczywistości jest pochodzenie nazwy od nazwiska Rebizant. Nazwisko to utworzone zostało przez skrócenie słów rebelizant, rebeliant, czyli przeciwny, nieposłuszny prawu. Rebizantami określano niegdyś tutejszych mieszkańców, trudniących się handlem przygranicznym oraz przemysłem. Na Kongresie Wiedeńskim w 1815 r. Ustalono nowe granice pomiędzy zaborami. Wtedy to Tanew na odcinku między Paarami a Rebizantami stała się rzeką

Nad Tanwią koło
Rebizantów

graniczną, rozdzielającą ziemie zaboru rosyjskiego (Królestwo Polskie) od zaboru austriackiego (Galicja). Przekraczający granicę działacze patriotyczni i niepodległościowi oraz przemytnicy korzystali z nielegalnej drogi przez Tanew do położonych po stronie galicyjskiej Rebizantów, pomimo iż granica była silnie strzeżona, szczególnie po stronie rosyjskiej. W odległości półtorej kilometra od rzeki, w lesie wycięto prawie prostą, szeroką drogę o długości 14 km, po której krążyły liczne patrole straży granicznej. Przekroczenie drogi niepostrzeżenie było ryzykowne. Swobodny dostęp do lasu pomiędzy tą drogą i granicą mieli tylko ordynacy leśnicy. Toteż oni właśnie organizowali przerzut zakazanych wydawnictw patriotycznych oraz przeprowadzali z Kongresówki do Galicji działaczy niepodległościowych. Nielegalnie przechodzili tędy również wyznawcy grekokatolicyzmu, zakazanego w zaborze rosyj-

skim, aby na terenie Galicji np. wziąć ślub w cerkwi lub ochrzcić dziecko.

Przekraczających nielegalnie granicę ludzi dowożono końmi do Rybnicy, gdzie przejmowali ich leśnicy doskonale znani strażnikom, dzięki czemu nie byli kontrolowani. Jednym z takich leśników na przełomie XIX i XX wieku był gajowy Berdzik. W Rybnicy uciekinierom zakładano czapki ordynackich urzędników leśnych lub przebierano ich w pełne mundury. Dzięki temu zbliżali się oni razem z leśnikami do granicy, nie wzbudzając podejrzeń. Koło Rebizantów wybudowano na rzece kładkę, aby ułatwić jej przekraczanie. Po drugiej stronie, we wsi przejmował ich chłop Mikołaj Rybizant, który organizował przejazd do stacji kolejowej, skąd odjeżdżali oni do Lwowa.

Tą drogą w czerwcu 1901 r. przeprowadzony został przez granicę Józef Piłsudski, który uciekł z więziennego szpitala w

Petersburgu. Przerzut do Galicji przyszłego Naczelnika Państwa organizował kontroler lasów Ordynacji Zamojskiej, Jan Mikłaszewski – późniejszy profesor i rektor SGGW w Warszawie. W miejscu przekroczenia granicy ustawiono w 1936 r. pamiątkowy kamień z tablicą. Obecnie na kamieniu umieszczona jest replika tablicy upamiętniająca tamto wydarzenie. Oryginał został wywieziony do Londynu. Na przeciwnym brzegu Tanwi znajduje się obelisk poświęcony profesorowi Janowi Mikłaszewskiemu.

W 1936 r. na wniosek działaczy Koła Przyjaciół Harcerstwa w Zamościu, na którego czele stanął generał Brunon Olbrycht, postanowiono zbudować stanicę harcerską nad Tanwią, w pobliżu historycznego miejsca, gdzie Józef Piłsudski nielegalnie przekroczył granicę Kongresówki, uciekając do Galicji. Miejsce pod budowę stanicę, oprócz gen. Brunona Olbrychta i starosty tomaszowskiego Kazimierza Wielanowskiego, wybierali działacze harcerscy z Hufca ZHP w Zamościu i z Hufca ZHP w Tomaszowie Lubelskim. Teren pod budowę ofiarował Ordynat Maurycy Zamoyski. Przekazał on również drewno na piętrowy budynek w stylu zakopiańskim. Fundusze na budowę pochodziły z dobrowolnych składek Koła Przyjaciół Harcerstwa. Stanicę budowali żołnierze Wojska Polskiego z jednostek stacjonujących w Zamościu. Oprócz budynku stanicę, na rzece zbudowano tamę, tworząc niewielki zalew. Pierwsi harcerze pojawili się tu jeszcze przed

*Rebizanty.
Pomnik nad Tanwią
w miejscu przekroczenia
granicy przez J. Piłsudskiego*

oddaniem stanicę do użytku w 1937 r. Oficjalne otwarcie odbyło się 5 czerwca 1938 r. Na budynku zawieszono tablicę z napisem: „Stanica harcerska im. Józefa Piłsudskiego w Olbrychtowie”. Generał Brunon Olbrycht, dowódca 3 Dywizji Piechoty Legio-

*Rebizanty.
Ruiny zapory na Tanwi*

*Rebizanty.
Pamiątkowa tablica na zaporze*

Róża.
Pomnik ofiar II wojny światowej

nów w Zamościu i w harcerz w latach swojej młodości, otrzymał Honorowe Obywatelstwo Gminy Majdan Sopocki. Zmieniono też nazwę wsi Rebizanty na Olbrychtowo i nazwa ta używana była do wybuchu drugiej wojny światowej. Samą stanicę nazywano „Olbrychtówką”. Budynek stacyjny spłonął we wrześniu 1939 r., podpalony przez niemieckich żołnierzy.

Obecnie Rebizanty przekształcają się w popularną wieś letniskową.

RYBNICA

Wieś rozciągająca się po obu stronach Potoku Łosinieckiego, na skraju Puszczy Solskiej. Została ona założona w dobrach Ordynacji Zamojskiej na gruntach wsi Łukowa w XVII w.

Powstał tu wtedy tartak. Na przełomie XVII i XVIII w. powstał tu ośrodek metalurgiczny. W latach 1732–1791 istniała tu huta szkła, przeniesiona później do pobliskiej wioski Paary. W związku z przebiegającą w pobliżu granicą pomiędzy zaborami rosyjskim i austriackim ludność trudniła się przemysłem.

W dolnej części Rybnicy, obok starego drewnianego młyna nad Potokiem Łosinieckim znajduje się prawdopodobnie najwyższy zespół wodospadów na Roztoczu. W odróżnieniu od wodospadu na Jeleniu jest to dwupoziomowa kaskada, której wysokość wynosi 1,6 m. Górna jej część jest zasłonięta przez szluzę.

RÓŻA

Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1838 r., kiedy nabył ją Józef Szeptycki. W czasie II wojny światowej wycofujący się 2 lutego 1943 r. po zwycięskiej bitwie pod Zaborecznem oddział Batalionów Chłopskich Stanisława Ligęzy „Groma” zatrzymał się na odpoczynek we wsi. Niemcy otoczyli partyzantów, jednak ci zdołali wyrwać się z okrążenia. Rannych partyzantów umieszczono w samotnej gajówce, która została wkrótce otoczona przez Niemców. Wywiązała się ciężka walka. Z okrążenia zdołała wyrwać się jedynie sanitariuszka Elżbieta Grechuta z ciężko rannym porucznikiem Czesławem Aborowiczem „Azją”. Po zakończeniu walk w odwecie Niemcy spalili połowę wsi i zamordowali kilkadziesiąt osób. Na miejscu bitwy ustawiono pomnik – dzieło Adama Grochowicza (1917–1995).

WÓŁKA ŁOSINIECKA

Wieś położona w pobliżu Łosińca, nad Potokiem Łosinieckim (Olszanką). Założył ją w latach 1605-1609 ordynat Tomasz Zamoyski. Wieś wchodziła w skład Ordynacji Zamojskiej. W 1792 r. Czynny był we wsi browar i dworek arendarski, natomiast inwentarz z 1800 r. wymienia tu 2 folwarki, 9 młynów, austerię, cegielnię i karczmę. Pod koniec XIX w. do tej wsi należał folwark ordynacki o nazwie Świdry.

ZAWADKI

Wieś wymieniona po raz pierwszy w 1783 r. W końcu XIX w. był tu folwark ordynacki.

W 1900 r. w Łodzi aresztowano Józefa Piłsudskiego, który w trakcie śledztwa zaczął symulować chorobę psychiczną. Przewieziono go do szpitala więziennego w Warszawie, a potem do Petersburga. W czerwcu 1901 r. Piłsudski uciekł ze szpitala w Petersburgu. Jego ucieczkę organizo-

wał Aleksander Sulkiewicz i lekarz Władysław Mazurkiewicz – działacze Polskiej Partii Socjalistycznej. Przybyli oni wraz z Piłsudskim i jego żoną Marią do Zamościa, a następnie do Tomaszowa Lubelskiego. Tu ich przewodnikiem został leśnik Jan Miklaszewski, który był wówczas kontrolerem w lasach Ordynacji Zamojskiej. Ostatnią noc przed przekroczeniem granicy uciekinierzy spędzili w leśniczówce w pobliżu Zawadek. Gospodarował tu wtedy podleśniczy Brandt, który nie wiedział jakich gości przyjmuje. Powiedziano mu, że młoda para ze względu na prześladowania religijne w Rosji, udaje się do Galicji, aby tam wziąć ślub. Rano furmanką Piłsudski wraz z towarzyszami odjechał w kierunku granicy, którą przekroczył w Rebizantach. Dziś jedynym śladem po gajówce jest stojący nad brzegiem niewielkiego strumyka w lesie krzyż i głaz z mosiężną tabliczką.

Krajobraz Roztocza

KAMIENICA

Jest to najdalej na zachód wysunięte wzgórze Roztocza Wschodniego (305 m n.p.m.), wznoszące się między przełomową doliną Tanwi w Rebizantach i południową krawędzią Roztocza, opadającą stromo ku Kotlinie Sandomierskiej. Na jego południowym stoku znajdują się odkrywki piaszków i wapieni mioceńskich z licznymi skamieniałościami dawnej fauny morskiej, chronione jako stanowisko dokumentacyjne. Przez szczyt wzgórza, który jest doskonałym punktem widokowym na Roztocze i Puszcę Solską, przebiega szosa Susiec – Cieszanów. Na szczycie tym stoi pomnik poświęcony polskim żołnierzom poległym w okolicy podczas walk we wrześniu 1939 roku i 126 mieszkańcom Huty Różanieckiej pomordowanym przez hitlerowców podczas pacyfikacji wsi w latach okupacji.

Rzeka Jeleń.
Najwyższy wodospad na Roztoczu

JELEŃ

Prawy dopływ Tanwi, długości 4,6 km i powierzchni zlewni ok. 12 km². Wypływa w Suścu, z zalewu zwanego Morskie Oko, u podnóża krawędzi Roztocza Środkowego. Płyne wąską doliną, głęboko wciętą w luźnym materiale piaszczystym aż do litego podłoża margli kredowych. Na wychodniach tych skał występują w korycie drobne wodospady zwane „szumami”. Jeden z wodospadów ma wysokość około 1,5 m i uznawany jest za najwyższy na Lubelszczyźnie.

SOPOT

Prawy dopływ Tanwi, długości około 23 km i powierzchni zlewni 122,6 km². Wypływa ze źródeł w okolicy wsi Husiny na Roztoczu Tomaszowskim. Rzeka płynie początkowo szeroką, wyścieloną piaskami doliną. W Majdanie Sopotkim utworzono zbiornik retencyjny, pełniący funkcję rekreacyjną. W okolicy Hamerni rzeka przełamuje się przez strefę krawędziową Roztocza. Dolina na tym odcinku staje się wąska, głęboko wcięta. Koryto skalne przegradzają progi skalne, na których powstały małe, ale efektowne wodospady zwane „szumami”. Na tym odcinku utworzono rezerwat krajobrazowo-leśny „Czartowe Pole”.

TANEW

Prawy dopływ Sanu, długości 113 km i powierzchni zlewni 2339 km². Jej źródła znajdują się na Roztoczu Wschodnim w okolicy wsi Huta Złomy, na obszarze torfowiska zwanego Kobylim Jeziołem (chronionym w rezerwacie Źródła Tanwi). Na odcinku

Tanew koło Rebizantów

między Paarami a Rebizantami rzeka jest udostępniona do spływów kajakowych. Poniżej mostu drogowego w Rebizantach Tanew przełamuje się przez strefę krawędziową Rostocza. Na tym odcinku występują w korycie liczne progi skalne, zwane „szumami”. Fragment doliny w okolicy wsi Rebizanty objęto ochroną w rezerwacie „Nad Tanwią”.

LEGENDA O TANEWIE

Na wzgórzu u ujścia Jelenia do Tanwi miał istnieć zamek, w którym mieszkał rycerz Gołdap. Miał on jedyną córkę – piękną Tanewę. Podczas jego nieobecności na zamek napadli Tatarzy z zamiarem uprowadzenia pięknej dziewczyny. Zamek jednak był broniony przez dzielną załogę. Tatarzy rozsypali więc groch moczony w gorzałce, na który skusiły się zamkowe gołębie. Wyłapanym podstępnie ptakom przywiązano do nóg tłące się huby, z którymi wróciły one do zamku, wzniciając pożar, co za-

łamało obronę. Tanewa nie chcąc dostać się w ręce wroga skoczyła z wysokiego brzegu w nurt rzeki tracąc życie. Zrozpaczony Gołdap zburzył zamek i odtąd żył w samotności, a rzekę na pamiątkę tych wydarzeń nazwano Tanwią.

*Rzeka Tanew.
Spływ kajakowy*

ROZTOCZAŃSKIE STOWARZYSZENIE AGROTURYSTYCZNE W SUŚCU

ul. Tomaszowska 100, 22-672 Susiec
e-mail: stowarzyszenie@susiec.com.pl

www.susiec.com.pl

www.roweremporoztoczu.pl

SUSIEC

ANDRZEJ WOJTYŁÓWKA

Andrzej Koper,
Susiec, ul. Tomaszowska 32B
www.susiec.com.pl/wojtylowka
601 577 900
irena-koper@wp.pl
20 miejsc, sezonowy od 1.05 do 30.09

SUSIEC

DOM WCZASOWY LECH

Agnieszka Dziedzic,
Susiec, ul. Partyzantów 16,
www.domwczasowy-lech.pl,
84 6654887, 601 758 939
dwlech@interia.pl
65 miejsc, całoroczny

SUSIEC

FOREST VILLA

Anna Gordon
Susiec, ul. Tomaszowska 9
www.forest-villa.com
889717376
forestvillasusiec@gmail.com
22 miejsc, całoroczny

SUSIEC

KRZYSZÓWKA

Małgorzata Krzyszycha,
Susiec, ul. Tomaszowska 50,
www.susiec.com.pl/krzyszowka
782 555 662, 84 6654863
mkrzyszycha@poczta.onet.pl
10 miejsc, całoroczny

SUSIEC

LEŚNA KWATERA

Władysław Rebizant,
Susiec, ul. Leśna 2,
www.susiec.com.pl/lesna-kwaterna
84 6654966, 691 846 346
rebizantkasia@o2.pl
5 miejsc, całoroczny

SUSIEC

LEŚNY ZAJAZD

Susiec, ul. Piwna 8,
www.susiec.com.pl/lesny-zajazd
519 308 472, 84 6654817
lesnyzajazdsusiec@gmail.com
40 miejsc, sezonowy od 01.05 do 30.09

SUSIEC

MŁYŃSKA CHATA

Henryka Pardus
Susiec, ul. Tomaszowska 17
www.pod-sosnami.com.pl
728 583 390, 84 6654978
bazy119@op.pl
4 miejsca, całoroczny

SUSIEC

OSTOJA

Janina Gajewska,
Susiec, ul. Tomaszowska 32A,
www.susiec.com.pl/ostoja
785 812 173, 84 6654983
ostoja.susiec@gmail.com
15 miejsc, sezonowy od 1.05 do 30.09

SUSIEC

OŚR. WYP. ROZTOCZANKA

Daniel Naklicki
Susiec, ul. Tomaszowska 23,
www.roztoczanka.com.pl,
84 6654807, 605 924 859
osrodek@roztoczanka.com.pl
190 miejsc, sezonowy od 1.05 do 30.09

SUSIEC

PENSJONAT

***SOSNOWE ZACISZE

Susiec, ul. Turystyczna 27
www.sosnowe-zacisze.pl
84 6654020, 607 711 630
recepja@sosnowe-zacisze.pl
110 miejsc, całoroczny

SUSIEC

NOCLEGI MIRA

Krystyna Boryga
Susiec, ul. Partyzantów 3
www.susiec.com.pl/noclegi-mira
609 517 781
asiaboryga@wp.pl
7 miejsc, całoroczny

SUSIEC

POD SOSNAMI

Henryka Pardus
Susiec, ul. Tomaszowska 17
www.pod-sosnami.com.pl
728 583 390, 84 6654978
bazyl19@op.pl
18 miejsc, całoroczny

SUSIEC

SAMI-SWOI

Łukasz Wdowiak,
Susiec, ul. Długa 10a,
www.susiec.com.pl/sami-swoi,
691 371 870, 669 219 809
lukass305@o2.pl
10 miejsc, sezonowy od 1.05 do 30.09

SUSIEC

SŁONECZNY GAJ

Leokadia Hałasa,
Susiec, ul. Słoneczna 4,
www.slonecznygaj.pl,
693 433 689, 603 354 939
leokadiahalasa@onet.pl
13 miejsc, całoroczny

SUSIEC

STOKROTKA

Alicja i Krzysztof Łagowscy
Susiec, ul. Tomaszowska 21A,
www.stokrotka-roztocze.pl,
606 456 125, 602 593 450
Lagowski@susiec.com.pl
15 miejsc, całoroczny

SUSIEC

U BRONKA

Kazimiera Kawka,
Susiec, ul. Tomaszowska 52
www.susiec.com.pl/u-bronka
730 843 665, 84 6654510
ubronka55@gmail.com
8 miejsc, sezonowy od 1.05 do 30.09

SUSIEC

WILLA ŚWIERK

Susiec, ul. Długa 28
www.sosnowe-zacisze.pl
607 711 630, 84 665402
repcja@sosnowe-zacisze.pl
33 miejsca, całoroczny

MAJDAN SOPOCKI

CEZAN - USŁUGI CAMPINGOWE

Majdan Sopocki Pierwszy 115
www.camping-cezan.pl
504 116 688, 609 556 378
andrzejlukaszek@vp.pl
40 miejsc, sezonowy od 1.05 do 30.09

MAJDAN SOPOCKI

KOMFORTOWE DOMKI NA ROZTOCZU - DOMEK MAJDAN

Majdan Sopocki Pierwszy 128
www.domki-roztocze.pl
661 900 202, 601 276 138
info@domki-roztocze.pl
7 miejsc, sezonowy od 1.04 do 31.10

MAJDAN SOPOCKI

POD BRZOSAMI

Aniela Kuczyńska,
Majdan Sopocki Drugi 40A,
www.susiec.com.pl/pod-brzozami
84 6654346 182 202
agroturystyka.pod.brzozami@gmail.com
16 miejsc, całoroczny

MAJDAN SOPOCKI

POD LASEM

Stanisław i Celina Burda
Majdan Sopocki Drugi 140
www.susiec.com.pl/pod-lasem
603 943 365, 84 6663049
celinaburda@o2.pl
20 miejsc, całoroczny

MAJDAN SOPOCKI

U KRYSZTINY

Krystyna Kowalik
Majdan Sopocki Drugi 52
www.susiec.com.pl/u-krystyny
669 688 104, 84 6654345
aneta_kowalik@poczta.fm
10 miejsc, sezonowy od 1.05 do 30.09

MAJDAN SOPOCKI

WILLA JODEŁKA

Majdan Sopocki Pierwszy
www.sosnowe-zacisze.pl
607 711 630, 84 6654020
recepca@sosnowe-zacisze.pl
23 miejsca, całoroczny

HUTA SZUMY

DOMKI NAD TANWIĄ

Arkadiusz Rebizant
Huta Szumy 31 (Korkosze)
www.domkinadtanwia.pl
791 193 237
domkinadtanwia@gmail.com
21 miejsc, całoroczny

HUTA SZUMY

HACJENDA

Marta i Piotr Skiba
Huta Szumy 45
www.hacjenda-szumy.pl
694 087 307, 782 331 315
poczta@hacjenda-szumy.pl
10 miejsc, całoroczny

HUTA SZUMY

RODZINNY OŚR. WYP. KORKOSZE

Huta Szumy 34 (Korkosze)
www.korkosze.roztoczesj.pl
512 379 457, 695 404 047
marek@roztoczesj.pl
rafal.hubala@roztoczesj.pl
24 miejsc, sezonowy od 1.05 do 30.09

Kolorowa Pszczoła
MIODY • PASIEKA • NATURA
Rolniczy Handel Detaliczny

- ✓ Miód prosto z pasieki
- ✓ Miody kremowane z dodatkami
- ✓ Domki do uloterapii
- ✓ Minigolf
- ✓ Rowery elektryczne

Huta Szumy 37
tel. 667 519 291

NOWINY

AGROTURYSTYKA W NOWINACH

Piotr Zawiaślak

Nowiny 27A

www.agroturystykawnowinach.pl

693 795 109, 695 973 792

info@agroturystykawnowinach.pl

10 miejsc, całoroczny

NOWINY

DOMEK MAJOWY

Piotr Zawiaślak

Nowiny 36

www.agroturystykawnowinach.pl

693 795 109, 695 973 792

info@agroturystykawnowinach.pl

12 miejsc, całoroczny

NOWINY

KOMFORTOWE DOMKI NA ROZTOCZU - DOMEK NOWINY

Nowiny 3a

www.domki-roztocze.pl

661 900 202, 601 276 138

info@domki-roztocze.pl

7 miejsc, sezonowy od 1.04 do 31.10

NOWINY

SZUMY NOWINY

Maria Bugno

Nowiny 49

www.susiec.com.pl/szумы-nowiny

606 131 542, 84 6663201

abugno222@gmail.com

10 miejsc, całoroczny

CIOTUSZA NOWA

KĘDRAWKA

Ewa i Marcin Lipiec

Ciotusza Nowa 112 (Kędrawka)

www.susiec.com.pl/kedrawka

798 690 002, 500 456 506

marcin.lipiec@wp.pl

10 miejsc, sezonowy od 1.05 do 30.09

OSEREDEK

POD AKACJAMI

Stanisław Pogudź

Oseredek 144

www.susiec.com.pl/pod-akacjami

601 339 302

kontakt@pod-akacjami.pl

10 miejsc, sezonowy od 1.05 do 31.08

PAARY

VILLA ROZTOCZE

Anna Gordon

Paary 171,

www.villaroztocze.com

889 717 376

villaroztocze@gmail.com

12 miejsc, całoroczny

RYBNICA

NAD STRUMYKIEM

Rybnica 9a

www.susiec.com.pl/nad-strumykiem

661 860 589

nad.strumykiem9a@gmail.com

18 miejsc, całoroczny

WÓŁKA ŁOSINIECKA

KOŁO MŁYNA

Teresa Grześnikowska

Wółka Łosiniecka 94

www.susiec.com.pl/kolo-mlyna

513 961 329

6 miejsc, sezonowy od 1.05 do 30.09

Inne usługi

SPŁYWY KAJAKOWE

Huta Szumy 37, Rebizanty,
Www.kajakisusiec.pl,
tel. 605335133,
d.halasa@onet.eu
sezonowy od 1.05 do 30.09

MELEXEM PO ROZTOCZU

Sławomir Drażek Susiec, ul. Długa 103A
tel. 665362635, 882458868
e-mail: melexemporoztoczu@gmail.com
www.melexemporoztoczu.pl
Wycieczki melexem z przewodnikiem
1 melex, sezonowo od 1.05 do 30.09

BIURO TURYSTYCZNE QUAND

ul. Zamojska 2, 22-600 Tomaszów Lub.
tel. 84 665 89 90, 782 300 400
ul. Ormiańska 30, 22-400 Zamość
tel. 84 639 06 72, 697 400 888
www.quand.com.pl

MUZEUM POŻARNICTWA W OSIEREDKU im. Jana Łasochy

tel. +48 601 435 541, 84 543 29 17,
e-mail: muzeum@goksusiec.pl
www.muzeum.goksusiec.pl
Godziny zwiedzania:
1.V-30.IX od wtorku do niedzieli 9:00-16:00
1.X-30.IV od wtorku do piątku 8:00-16:00
sobota i niedziela po uzgodnieniu
telefonicznym (grupa min. 10 osób)

GMINNY OŚRODEK KULTURY W SUŚCU

Punkt Informacji Turystycznej
tel. 84 543 29 17
kontakt@goksusiec.pl
www.turystyka.susiec.pl

Ważne telefony

Urząd Gminy Susiec
22-672 Susiec, ul. Tomaszowska 2,
tel. 84 6654893
e-mail: gmina@susiec.pl,
www.susiec.pl, www.turystyka.susiec.pl

Wypożyczalnie rowerów

Susiec, Ośrodek Wczasowy
ROZTOCZANKA, tel. 84 6654807
Susiec, Pensjonat SOSNOWE ZACISZE,
tel. 84 6654020, 607 711 630
Susiec, AGA Pokoje Gościnne,
tel. 661 883 878
Józefów, Józefowska Wypożyczalnia
Rowerowa,
tel. 502479755
Zwierzyniec, ul. 1 Maja 22, Letnisko,
tel. 601 507 306
Zwierzyniec, ul. Browarna 7
tel. 502 221 763

Pozostałe

Pogotowie Ratunkowe, Tomaszów Lub.
tel. 999, 112
Komenda Policji, Tomaszów Lub.,
tel. 997, 84 6648210
Straż pożarna, Tomaszów Lub.,
tel. 998, 84 6644488
Ośrodek Zdrowia w Suścu,
tel. 84 6654829, 84 6654545
Apteka w Suścu, tel. 84 6654810
Pocшта w Suścu, tel. 84 6654820
Bank Spółdzielczy w Suścu,
tel. 84 6654812
Stacja paliw i myjnia, Susiec,
tel. 84 6658880

WARSZTATY SAMOCHODOWE

Gmina Susiec
MOTOTEAM, Nowiny, 506 761 179
Warsztat Sam., Łosiniec, 505 024 827
PIECZARA, Majdan Sop.I, 792 780 001
Tomaszów Lubelski
PHU AUTO 84 6642388
AUTO-MIX, 665199107
RAV-AUTO-SERWIS, 665563775
AUTOSŁAWA, 691882788

Nadleśnictwo Józefów,
tel. 84 6878279, 84 6878005
Nadleśnictwo Tomaszów,
tel. 84 6642450, 84 6642458/59
Nadleśnictwo Narol,
tel. 16 6317020, 16 6325350

Informacja turystyczna

Susiec, ul. Tomaszowska 100,
tel. 84 5432917
kontakt@goksusiec.pl
Józefów, ul. Kościuszki 37A,
tel. 84 6879669
Horyniec-Zdrój, ul. Sobieskiego 4,
tel. 16 631 31 05
Krasnobród, ul. Tomaszowska 25,
tel. 84 5342842
Narol, Rynek 1,
tel. 532 011 622
Tomaszów Lub., LOT, ul. Zamojska 2,
tel. 535 522 722
Zamość, Rynek Wielki 13,
tel. 84 6392292
Zwierzyniec, ul. Słowackiego 2,
tel. 84 6872660,
Zwierzyniec, RPN, ul. Plażowa 3a
tel. 84 6772025
Biuro Turystyczne Quand, Tomaszów
Lub., ul. Zamojska 2, tel. 84 6658990

Komunikacja publiczna

CONVOY Tomaszów Lub.,
tel. 693 031 062, www.convoybus.pl
BIG-BUS Tomaszów Lub., tel. 84 6658095,
600666633, www.bigbus.pl
EXPRES BUS Tomaszów Lub.,
tel. 604 260 495, www.expresbus.pl
PKP Lublin, www.przewozyregionalne.pl

Objaśnienia znaków

na mapach i planach

	Drogi międzynarodowe i krajowe		Punkty wysokościowe
	Drogi wojewódzkie		Punkty widokowe
	Drogi lokalne		Rezerwat przyrody
	Ulice i inne drogi utwardzone		Grodziska
	Drogi gruntowe		Kościół
	Linie kolejowe		– murowane; drewniane
	Stacje kolejowe		Cerkwie (dawne i obecne)
	Przystanki kolejowe		– murowane; drewniane
	Numery dróg międzynarodowych		Ruiny cerkwi
	Numery dróg krajowych		Cmentarze
	Numery dróg wojewódzkich		Kaplice
	Szlaki turystyki pieszej		– murowane; drewniane
	Szlaki turystyki rowerowej		Pomniki, mogiły
	Ścieżki dydaktyczne i spacerowe		Cmentarze wojenne
	Szlaki kajakowe		Synagogi
	Przystanie kajakowe		Cmentarze żydowskie (kirkuty)
	Stoki narciarskie		Pałace, dwory i inne zabytki świeckie
	Wyciągi		Ratusze
	Miejsca obsługi rowerzystów (MOR)		Młyny (dawniej wodne)
	Tereny zabudowane		Młyny w ruinie
	Wyróżnione budynki		Kamieniołomy, piaskownie
	Lasy		Muzea, izby pamięci
	Jeziora, stawy		Parkingi
	Rzeki, strumienie, potoki		Kempingi
	Wodospady		Stadiony
	Źródła		Place zabaw dla dzieci
			Baseny kąpielowe odkryte
			Baseny kąpielowe kryte
			Stadniny koni
			Leśniczówki
			Wieże widokowe
			zadaszenia turystyczne
			Szkoły
			Szkolne schroniska młodzieżowe
			Ośrodki wypoczynkowe
			Domki letniskowe
			Urzędy pocztowe
			Stacje paliw
			Apteki
			Ośrodki zdrowia
			Banki
			Urzędy gmin
			Restauracje, bary
			Punkty informacji turystycznej
			Przystanki autobusowe

Objaśnienia znaków

na mapach tras rowerowych
(s. 4–23.)

	Rodzaj drogi:
	asfaltowa lub z kostki
	gruntowa lub szutrowa
	piaszczysta
	Odległości w km

Publikacja wydana na zamówienie
Gminy Susiec, 22-672 Susiec
ul. Tomaszowska 2

Opracowanie: Paweł Wład
GEOMAP Rzeszów

Wydawca:

© WYDAWNICTWO TURYSTYCZNE
Paweł Wład, Rzeszów, 2026 r.
wlad-mapy.pl

Tekst: Krzysztof Łagowski, Paweł Wład

Zdjęcia: Jerzy Cabaj, Konrad Kosiorski
Krzysztof Łagowski, Piotr Najda,
Robert Rąbiega, Paweł Wład

Szlaki rowerowe

Nazwa szlaku	Kolor	Przebieg szlaku	Długość w km
Centralny Szlak Rowerowy Roztocza		Kraśnik – Zwierzyniec	101
		Zwierzyniec – Susiec – Hrebenne	78
		Hrebenne – Lwów	80
Roztoczański Szlak Rowerowy		Zwierzyniec – Krasnobród – Majdan Sopocki	38
Szlak Łosiowy		Susiec – Tomaszów Lubelski	18
Szlak rowerowy Susiec – Borowe Młyny		Susiec – Borowe Młyny	11
Szlak rowerowy Rybnica – Maziły		Rybnica – Maziły	5
Trasa Rowerowa Ziemi Józefowskiej na Roztoczu		Józefów – rezerwat „Czartowe Pole” – Majdan Sopocki – Górecko Kościelne – Józefów	86
Szlak Rowerowy Polski Wschodniej Green Velo		Elbląg... – Zwierzyniec – Susiec – Narol – Horyniec Zdrój... – Końskie	65
Ścieżka Rowerowa (wydzielony pas jezdni)		Tomaszów Lub. – Susiec – Rebizanty – Paary	20

Szlaki piesze

Nazwa szlaku	Kolor	Przebieg trasy	Długość w km
Centralny		Szastarka – Zwierzyniec – Susiec – Lubycza Król. – Horyniec-Zdrój	196
Walk Partyzanckich		Tomaszów Lub. – Górecko K. – Susiec – Bidaczów	102
im. Władysławy Podobińskiej		Zamość – Krasnobród – Susiec	57
Krawędziowy		Zwierzyniec – Józefów – Susiec	55
Łącznikowy		Krasnobród – Majdan Sopocki – Nowiny	16
Ziemi Józefowskiej		Józefów – Osuchy – Siedliska	42
Szumów		Susiec – Rebizanty – Susiec	16
Południowy		Susiec – Narol – Brzeziny	24
Ścieżka spacerowa		przez rez. Czartowe Pole	1,3
Ścieżka spacerowa Nadl. Józefów		Ścieżka Nad Tanwią	3,0
Ścieżka spacerowa Susiec – Rebizanty		Rebizanty – Susiec	2,0

ISBN 978-83-66637-60-3

ISBN 978-83-66637-60-3

9 788366 637603 >